

การพัฒนาการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด

ดารณี แก้วตะพาน

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2548

การพัฒนาการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด

ดารณี แก้วตะพาน

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2548

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ชื่อเรื่อง

การพัฒนาการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด

โดย

ดารณี แก้วตะพาน

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.อาบ นคะจัด)

วันที่ 13 เดือน ๕.๕ พ.ศ. ๕๘

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ)

วันที่ 13 เดือน ๕.๕ พ.ศ. ๕๘

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)

วันที่ 13 เดือน ๕.๕ พ.ศ. ๕๘

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)

วันที่ 13 เดือน ๕.๕ พ.ศ. ๕๘

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการ โครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 20 เดือน ๖.๕ พ.ศ. ๕๘

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด
ชื่อผู้เขียน	นางคารณี แก้วตะพาน
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.อาบ นคะจัด

บทคัดย่อ

การศึกษานี้พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด (สกส.) จัดตั้งและดำเนินงานมา 34 ปีแล้ว (พ.ศ. 2514-2548) ภายใต้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511

เมื่อพิจารณาโครงสร้างด้านองค์กรและโครงสร้างด้านธุรกิจแล้ว แสดงว่า สกส. มีความมั่นคง มีความเติบโต และมีการพัฒนาการออมของสมาชิก และการพัฒนาการให้สินเชื่อ เพื่อเพิ่มทรัพย์สินแก่สมาชิกติดต่อกันมาด้วยดี

การพัฒนาการออมของสมาชิก สกส. ขึ้นอยู่กับการพัฒนา 2 ด้าน คือ (1) ด้านการพัฒนาโครงสร้างองค์กรของ สกส. ซึ่งประกอบด้วย บุคคล สินทรัพย์ และกฎหมาย และ (2) ด้านการพัฒนาโครงสร้างธุรกิจ ที่ประกอบด้วย การออมของสมาชิก และการให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มทรัพย์สินของสมาชิก

การศึกษานี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการออมและการให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มทรัพย์สินของสมาชิก เป็น 2 ประการคือ

(1) ควรเพิ่มเงินออมในรูปค่าหุ้นประจำเดือนของสมาชิกให้มากขึ้น โดยแก้ไขระเบียบการถือหุ้นตามอัตราส่วนของเงิน ได้รายเดือนให้สูงขึ้นจากอัตราที่ใช้อยู่ในเวลานี้ ระหว่าง 0.4-0.52% เป็นระหว่าง 1.00-2.00% ของเงินได้รายเดือนระดับต่ำสุดไปหาระดับสูงสุด การแก้ไขดังกล่าวนี้ จะทำให้จำนวนเงินออมในรูปค่าหุ้นของสมาชิก เพิ่มขึ้น 2.5-3.8 เท่า ทั้งนี้ เพื่อให้บริการสินเชื่อเงินกู้ระยะยาวสนองความต้องการเพิ่มทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ ในรูปแบบและที่อยู่อาศัยรูปแบบต่างๆ และที่เป็นสังหาริมทรัพย์ ในรูปยานพาหนะ เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เป็นต้น ตามข้อมูลความต้องการสินเชื่อของสมาชิก และ

(2) ควรวิเคราะห์หาจำนวนที่เหมาะสมของพนักงาน ลูกจ้าง จำนวนพนักงาน ลูกจ้าง สกส. ในเวลานี้มีอยู่ 26 คน ให้บริการแก่สมาชิก 13,156 คน ซึ่งเฉลี่ยแล้วเท่ากับ 506 คน ต่อพนักงาน หนึ่งคน พนักงานหนึ่งคนร่วมบริหารจัดการสินทรัพย์เฉลี่ย 189.53 ล้านบาทส่วนอัตรา

เงินเดือนต่อคนก่อนข้างต่ำ รวมเป็นเงินค่าใช้จ่ายเงินเดือนพนักงานในงบกำไรขาดทุนของ สกส. ในปี 2546 เพียง ร้อยละ 2.41 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ในภาวะมีพนักงานจำนวนดังกล่าว หาก สกส. พิจารณาและดำเนิน โครงการจัดหาที่อยู่อาศัยรูปแบบต่างๆ ให้แก่สมาชิกและเพิ่มเงินออมในรูปแบบหุ้นมากขึ้น ตามข้อเสนอแนะในข้างต้น (1) สกส. น่าจะพบปัญหาเจ้าหน้าที่มีไม่พอกับการพัฒนาการออมของสมาชิก

Title	The Development of Member's Savings of the Saving Cooperative Limited of the Personal of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives
Author	Mrs.Daranee Kaewtapan
Degree of	Master of Science in Cooperative Economics
Advisory Committee Chairperson	Professor Dr.Arb Nakajud

ABSTRACT

It was found from this study that the cooperative under our consideration has been registered and established for 34 years (C.E. 1971 - 2005)

Considering its organizational structure and business structure, it was indicated the stability, the growth, the development of member's savings, and the development of credit services to members had purposes to increase their customers' material wealth.

Concerning the improvement of the members' deposits, this study found that it depended upon two kinds of the development, i.e., (a) the development of the organizational structure of the cooperative consisting with the human beings, assets, and law, and (b) the development of business structure which consisted of the members' savings and the credit services to the member borrowers to increase their material wealth.

The study's recommendations for the development of members' deposits and the productive credit services are as follow.

(1) The rate of members' monthly savings in the form of shares, as laid down by the cooperative at 0.40 – 0.52 % of the salary scale from the lowest to the highest scale, should be increased by 1.00 – 2.00 % there of. This action will double 2.5 – 3.8 times of the present amount of the members' savings in the form of shares. Furthermore, this change will respond automatically to the increasing demand of members for the capital loan credits to improve their material development such as housing and vehicles.

(2) The requirement for optimum staff for each branch should be studied. 26 staffs at present appear to be unjustified in relative to the number of customers, the amount of assets and the salary rates.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจากบุคคล และหน่วยงาน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าและวิจัยจนทำให้ ปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.อาบ นกะจัด ประธานกรรมการ ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ และรองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยที่ช่วยเหลือในการทำวิจัยที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และท้ายสุดขอขอบคุณสหกรณ์ออมทรัพย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด ที่ได้ให้ความร่วมมือเอื้อเฟื้อในการให้ ข้อมูลต่าง ๆ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และขอบคุณเพื่อน ๆ ปริญญาโท รุ่นที่ 2 ทุกคนไม่ว่าจะอยู่เบื้องหน้าหรือเบื้องหลังของ ความสำเร็จในครั้งนี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ เรื่อง และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

ดารณี แก้วตะพาน

ธันวาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
/ ความสำคัญของปัญหา	2
/ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
/ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
/ ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา	5
/ นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
/ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับสหกรณ์และสมาชิกในการออมทรัพย์	7
/ ความเป็นมาของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไป	9
/ โครงสร้างองค์การปัจจุบันและการดำเนินธุรกิจของ สกส.	13
/ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	20
สถานที่ดำเนินการศึกษา	20
ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	20
วิธีการรวบรวมข้อมูล	21
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	21
การรวบรวมข้อมูล	21
การทดสอบแบบสอบถาม	22
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	22
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	24
ด้านองค์การ	24

ด้านธุรกิจ	25
ด้านผลสำรวจข้อมูลจากสมาชิก	27
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	50
สรุปด้านองค์การ	50
ด้านบุคคล	50
ด้านสินทรัพย์	52
ด้านกฎหมาย	52
สรุปด้านธุรกิจ	53
สรุปด้านผลการสำรวจข้อมูลจากสมาชิก	54
ข้อเสนอแนะด้านองค์การ	56
ข้อเสนอแนะด้านธุรกิจ	57
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	58
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	61
ภาคผนวก ก ตารางข้อมูลแสดงรายละเอียด	62
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	70

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1	เปรียบเทียบเงินกู้และเงินออมของสมาชิก สกส. ปี 2542-2546	3
2	การเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนระดับรายได้ของสมาชิก สกส.	20
3	จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด	30
4	จำนวน และร้อยละของการออมเป็นเงินค่าหุ้นและอัตราการส่งค่าหุ้นรายเดือน	33
5	จำนวน และร้อยละการฝากเงินแต่ละประเภทของสมาชิกสหกรณ์	35
6	จำนวน และร้อยละในการฝากเงินของสมาชิกกับสถานที่อื่น	36
7	จำนวน และร้อยละในการออมเงินของสมาชิกเป็นอสังหาริมทรัพย์	37
8	จำนวนและร้อยละในการออมเงินของสมาชิกเป็นสังหาริมทรัพย์	38
9	จำนวน และร้อยละในการออมเงินของสมาชิกเพื่อการศึกษาของตนเอง	39
10	จำนวน และร้อยละในการออมเงินของสมาชิกเพื่อการศึกษาของบุตร	39
11	จำนวน และร้อยละของการออมโดยการชำระหนี้สินนอกสหกรณ์ โดยกู้เงินสหกรณ์	41
12	จำนวน และร้อยละของประเภทเงินกู้ของสมาชิก	41
13	จำนวน และร้อยละของปริมาณหนี้สินทั้งหมดที่มีกับสหกรณ์	42
14	จำนวน และร้อยละของลักษณะหนี้สินนอกสหกรณ์ของสมาชิก	43
15	จำนวน และร้อยละ การนำเงินมาฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ของสมาชิกที่เกิดเดือน ต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี	44
16	จำนวน และร้อยละของสาเหตุที่สมาชิกไม่นำเงินมาฝากกับสหกรณ์	46
17	จำนวน และร้อยละของแหล่งข่าวที่ทราบเกี่ยวกับการรับฝากเงินของสหกรณ์	47
18	จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นในการส่งเสริมการรับฝากเงิน การปรับปรุง ระบบและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออมของสมาชิก	48
19	จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และอัตรา ดอกเบี้ยเงินกู้	49

สารบัญญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของเงินกู้และเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ ระหว่างปี 2542 – 2546	4
2 โครงสร้างการเป็นตลาดรูปแบบพิเศษของ สกส.	8
3 โครงสร้างองค์การ สกส.	14
4 โครงสร้างคณะกรรมการดำเนินการ สกส.	15
5 แนวโน้มของอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์ ระหว่างปี 2542 - 2546	26

บทที่ 1

บทนำ

ข้าราชการหรือผู้ทำงานประจำซึ่งมีเงินได้เป็นรายเดือนนั้น ส่วนใหญ่จะมีรายได้จำนวนจำกัดแค่เงินเดือน แต่บางครั้งในชีวิตประจำวันของบุคคลเหล่านี้ก็มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายพิเศษเกินกว่ารายได้ปัจจุบันของตน เช่น การรักษาพยาบาล การย้ายที่อยู่ การซ่อมแซมหรือต่อเติมที่อยู่อาศัย การใช้จ่ายเพื่อการศึกษา การอุปสมบท หรือการสมรส เป็นต้น หากบุคคลเหล่านี้มีมรดกหรือทรัพย์สินตกทอดมาบ้างก็คงดี แต่โดยทั่วไปแล้ว ผู้มีเงินได้เป็นรายเดือนเป็นส่วนน้อยที่จะอยู่ในฐานะดังกล่าว ดังนั้น ในภาวะเช่นนี้ผู้มีเงินเดือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้น้อย เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินเร่งด่วน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินหรือนอกสถาบันการเงิน แต่โดยที่ผู้มีเงินเดือนชั้นผู้น้อย ทำให้ไม่มีหลักประกันที่ดีพอ นอกเหนือไปจากตำแหน่งและเงินเดือนที่ได้รับ ฉะนั้น ในเวลาที่บุคคลเหล่านี้ต้องการกู้เงินจึงกระทำได้ไม่ถนัดนัก อีกทั้งต้องยอมรับภาระดอกเบี้ยที่สูง และเมื่อบุคคลเหล่านี้ตกอยู่ในภาวะเป็นหนี้สินแล้วก็ยากที่จะหลุดพ้นการเป็นหนี้ จึงมักเปลี่ยนเป็นหนี้สินผูกพันซึ่งจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและครอบครัวในภายหลัง

ปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งในปัจจุบันนี้ ก็คือ ปัญหาค่าครองชีพจากการที่ระดับราคาของสินค้าและบริการ เครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ อันเป็นผลทำให้บุคคลผู้มีรายได้น้อยได้รับความเดือดร้อน ไม่สามารถที่จะหารายได้เพิ่มขึ้นให้เพียงพอกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นมาได้ ถ้าหากว่าบุคคลจะใช้เวลาในการออมเงินเอง กว่าจะได้เงินทุนจำนวนหนึ่งเพื่อที่จะนำไปใช้จ่ายตามความต้องการ ได้ก็คงจะใช้เวลานานมาก บุคคลเหล่านี้อาจจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการกู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้เอกชน โดยจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ซึ่งนำความเดือดร้อนมาแก่ตนเองและครอบครัวเป็นอย่างมาก ปัญหาที่ติดตามมาก็คือบุคคลเหล่านั้นไม่สามารถหาเงินมาส่งชำระเงินกู้และดอกเบี้ยได้ จึงก่อให้เกิดหนี้สินติดพันเรื่อยมา

บุคคลที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าวจึงได้ร่วมกันเป็นคณะบุคคลจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นตามกฎหมายสหกรณ์ เพื่อแก้ปัญหาและความเดือดร้อน โดยยึดหลักในการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพมีเงินได้รายเดือนอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน หรือมีถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกัน เช่น ข้าราชการ ลูกจ้างหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกตามปรัชญาของสหกรณ์ โดยการรวมกลุ่มร่วมกันดำเนินกิจการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่

สมาชิกและส่วนร่วม ตามความจำเป็นแก่การดำรงชีพ สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงิน นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีเงินเดือนหรือมีรายได้ประจำที่แน่นอน และมักจะปรากฏอยู่ในตัวเมืองโดยทั่วไป หรือแหล่งที่มีความเจริญ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีพอสมควร การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มักจะกำหนดข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานภาพในการประกอบอาชีพ สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งแรกได้จัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2492 เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2492 คือ “สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัดสินไช้” (ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด) มีสมาชิกแรกตั้งจำนวน 132 คน มูลค่าหุ้นแรกตั้ง 2,720 บาท จัดตั้งขึ้นในหมู่ข้าราชการสหกรณ์ และพนักงานธนาคารเพื่อการสหกรณ์ (ปัจจุบันเป็นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) และพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้แยกไปจัดตั้งสหกรณ์ในหน่วยงานของตนเอง ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด” ได้รับจดทะเบียน เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2514 ตั้งแต่ได้จัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด (สกส.) มาตั้งแต่ พ.ศ. 2514 จนถึงปัจจุบัน (2548) รวม 34 ปี ยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนา (R & D) Research and Development เป็นการศึกษาสำหรับ สกส. โดยเฉพาะ จึงได้นำเรื่อง “การพัฒนาการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด” มาเป็นหัวข้อการศึกษาปัญหาพิเศษครั้งนี้

ความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2546 มีสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ จำนวน 1,515 สหกรณ์ มีสมาชิกจำนวน 2,311,422 คน หรือครัวเรือน มีทุนเรือนหุ้นอยู่ 222,790.17 ล้านบาท หุ้นเฉลี่ยต่อคน 96,387.00 ล้านบาท รับฝากเงิน 110,221.66 ล้านบาท ให้เงินกู้ 146,433.50 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด โดยฐานะการเงินของสหกรณ์ถือเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ สหกรณ์มีสมาชิกจำนวน 13,156 คน และมีทุนดำเนินงาน 4,927.85 ล้านบาท แยกเป็นหนี้สิน จำนวน 2,430 ล้านบาท หรือประมาณ 47.48% และเป็นทุนของสหกรณ์ 2,497.85 ล้านบาท หรือประมาณ 52.52% (งบดุลและงบกำไรขาดทุน : ภาคผนวก)

เมื่อพิจารณาจากทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ จำนวน 2,171.22 ล้านบาท จะเห็นว่าสมาชิกถือหุ้นโดยเฉลี่ยคนละ 165,036 บาท หรือคนละ 16,504 หุ้น (มูลค่าหุ้นละ 10 บาท) และเมื่อเปรียบเทียบกับเงินที่สหกรณ์ให้สมาชิกกู้ยืมทั้งหมด 4,272,642,019.97 บาท สมาชิกเป็นหนี้

เฉลี่ย คนละ 324,767.56 บาท จะเห็นได้ว่าสมาชิกมีอัตราหนี้สินสูงกว่าการถือหุ้นถึง 96% หรือเกือบหนึ่งเท่าตัว

อนึ่ง มีแนวโน้มแสดงว่าสมาชิก สกส. ส่วนใหญ่ใช้บริการด้านเงินกู้มากกว่าด้านเงินออม สกส. ในฐานะเป็นองค์การตลาดรูปแบบพิเศษส่วนบุคคลที่เป็นสมาชิก (normal market) ในอัตราส่วนที่สูงขึ้นดัง ปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบเงินกู้และเงินออมของสมาชิก สกส. ปี 2542-2546

(หน่วย : ล้านบาท)

	ปี พ.ศ.				
	2542	2543	2544	2545	2546
เงินกู้-ระยะสั้น	642.89	593.24	575.42	526.24	469.31
เงินกู้-ระยะยาว	3,629.75	2,779.63	2,307.62	2,263.42	2,282.92
เงินฝาก	1,946.59	1,924.29	2,078.03	1,967.67	1,888.35
ทุนเรือนหุ้น	2,171.22	1,797.46	1,634.69	1,437.24	1,213.35
อัตราส่วน $\frac{y}{x}$	1.038	0.906	0.776	0.819	0.887

ที่มา: รายงานกิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด ประจำปี 2542 - 2546

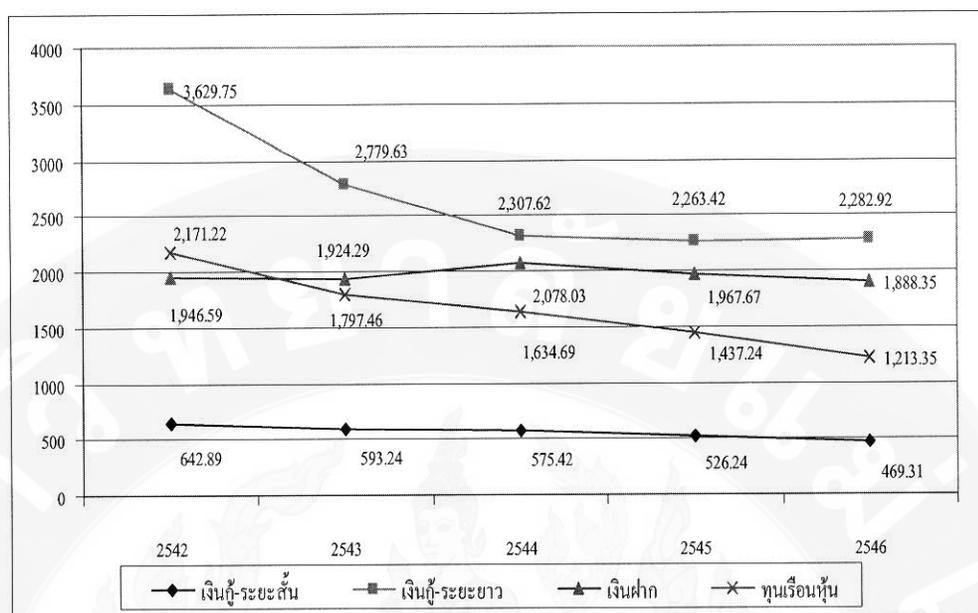
กำหนดให้

$$\text{เงินกู้ระยะสั้น} = \text{เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน}$$

$$\text{เงินกู้ระยะยาว} = \text{เงินกู้สามัญ} + \text{เงินกู้พิเศษ}$$

$$\text{เงินกู้ระยะสั้น} + \text{เงินกู้ระยะยาว} = y$$

$$\text{เงินฝาก} + \text{ทุนเรือนหุ้น} = x$$

ภาพ 1 แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของเงินกู้และเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ ระหว่างปี 2542 – 2546

จากภาพ 1 แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มของเงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะยาวมีแนวโน้มที่ลดลง ปริมาณการออมของสมาชิกที่เป็นการถือหุ้นมีแนวโน้มที่ลดลงเช่นกัน ทำให้เห็นว่าสมาชิกสหกรณ์ มีการออมเงินที่ลดลง

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไปทั้งสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์เอง และบุคคลภายนอก เมื่อเห็นตัวเลขจำนวนเงินให้กู้ต่อจำนวนเงินรับฝากในตารางข้างต้น มักจะพูดว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สหกรณ์ออมหนี้ของสหกรณ์เองและของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์” ทั้งนี้เพราะผู้ที่พูดเช่นนั้นไม่เข้าใจอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการปฏิบัติของสหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิธีการปฏิบัติของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยนำเอาวิธีการปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์ทั่วไปมาเปรียบเทียบ กล่าวคือ จะถือกันทั่วไปว่า ธนาคารพาณิชย์ที่นำเงินรับฝากจากประชาชนมาให้สินเชื่อมากกว่าใช้เงินทุนของตน (ทุนตัวเองและเงินกู้ยืมรวมกัน) ได้ดีและสม่ำเสมอ เป็นธนาคารพาณิชย์ที่มั่นคงแต่วิธีการปฏิบัติของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์ทั่วไป เพื่อให้บรรลุหลักการและอุดมการณ์ของสหกรณ์ ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ แตกต่างกับ ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังจะชี้แจงต่อไปในบทที่ 4

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลการออมเงินได้รายเดือนของสมาชิก และพัฒนาการออมเงินได้รายเดือนของสมาชิกดังกล่าวนั้น โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด (สกส.)
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวใน (1) เพื่อแสดงให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ เช่นกรณีของ สกส. ไม่ใช่สหกรณ์ออมหนี้ในทางเสียหาย แก่สหกรณ์เองและแก่สมาชิกสหกรณ์
3. เพื่อสรุปและเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาในครั้งนี้คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และพนักงานของ สกส. เข้าใจอุดมการณ์ หลักการ และวิธีปฏิบัติทางธุรกิจของ สกส. ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้คณะกรรมการดำเนินการและสมาชิก ได้ข้อมูลดิบ และข้อมูลที่วิเคราะห์แล้ว รวมทั้งข้อเสนอแนะประกอบการพิจารณาและวางแผนธุรกิจ เพื่อพัฒนาการออมของสมาชิก สกส. ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นแบบยั่งยืน
3. ทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์อื่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมคล้ายของ สกส. นำเอาผลการศึกษาครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยอนุโลม

ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา

เนื่องจากจำนวนสมาชิกทั้งหมดมีจำนวนถึง 13,156 คน ดังนั้นจะศึกษาจากสมาชิกเพียงจำนวน 150 คน โดยเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายได้แตกต่างกัน คือ รายได้ต่ำ รายได้ปานกลาง และรายได้สูง (สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จำกัด) เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ ดังที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ และได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศึกษาการพัฒนาการออมของสมาชิก ระหว่างปี 5 ปี ตั้งแต่ปี 2542 - 2546

นิยามศัพท์

นิยามศัพท์ทั่วไป

สกส. หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด
สมาชิก หมายถึง สมาชิก สกส.

การออม หมายถึง การออมเงินได้รายเดือนของสมาชิกโดยการถือหุ้น หรือการฝากเงิน
กับ สกส.

หนี้สิน หมายถึง การกู้เงินหรือใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเมื่อจำเป็น จาก สกส. โดยสมาชิก
นำไปใช้เพื่อการลงทุนเพิ่มทรัพย์สิน

ทรัพย์สินเพิ่ม หมายถึง ทรัพย์สินที่สมาชิกได้เพิ่มขึ้นโดยการกู้เงินและผ่อนส่ง
ชำระหนี้ให้กับสหกรณ์ เช่น ที่ดิน ที่ดินและอาคาร ห้องชุด รถยนต์ อุปกรณ์ไฟฟ้า หรืออุปกรณ์
อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในบ้าน การนำไปชำระหนี้บุคคลภายนอกที่ดอกเบี้ยสูง หรือ
การศึกษาของตนเองหรือของบุตร เป็นต้น

ค่าใช้จ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายของสมาชิกที่ต้องใช้จ่ายทั้งหมดในแต่ละเดือน

รายได้ หมายถึง เงินเดือนบวกเงินเพิ่มพิเศษที่สมาชิกได้รับพร้อมกับเงินเดือนจาก
หน่วยงานที่สังกัด

รายได้ต่ำ หมายถึง สมาชิกที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 120,000 บาท ต่อปี

รายได้ปานกลาง หมายถึง สมาชิกที่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 120,001 - 240,000
บาท ต่อปี

รายได้สูง หมายถึง สมาชิกที่มีรายได้ต่อเดือนสูงกว่า 240,000 บาท ต่อปี

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก หมายถึง ระยะเวลานับแต่วันที่เริ่มสมัครเป็นสมาชิก สกส.
จนถึงปัจจุบัน หากสมาชิกเคยลาออกจากการเป็นสมาชิก ให้เริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่สมัครใหม่

อัตราเงินเฉลี่ยคืน หมายถึง อัตราผลตอบแทนที่ สกส. จ่ายให้สมาชิกตามสัดส่วนธุรกิจ
เฉพาะด้านเงินกู้ ตามที่ประชุมใหญ่อนุมัติในแต่ละปีบัญชีของสหกรณ์

อัตราเงินปันผล หมายถึง อัตราผลตอบแทนที่ สกส. จ่ายให้สมาชิกต่อหุ้นตามที่
ประชุมใหญ่อนุมัติในแต่ละปีบัญชีของสหกรณ์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาครั้งนี้ จะตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับสหกรณ์และสมาชิกในการออมทรัพย์
2. ความเป็นมาของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไป
3. โครงสร้างองค์กร และการดำเนินธุรกิจของ สกส.
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับสหกรณ์และสมาชิกในการออมทรัพย์

สหกรณ์ในระบบเศรษฐกิจการตลาดแบบทุนนิยม เกิดขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ว่าด้วย “การประหยัดต่อขนาด” (Economies of Scale) คณะบุคคลจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างน้อยหนึ่งอย่างร่วมกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้นตามกฎหมายว่าด้วย สหกรณ์ และร่วมกันดำเนินกิจการ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าว นั้น ดังเช่นกรณีของ สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด (สกส.) นี้

คณะบุคคลที่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง ธ.ก.ส. และช่วยกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ สกส. ขึ้นนั้น แต่ละคนมีปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างน้อยหนึ่งอย่างร่วมกัน คือ ขาดแคลนเงินทุนที่จะใช้ลงทุนเพิ่มทรัพย์สินของตนเอง ส่วนปัญหาทางสังคมอย่างน้อยหนึ่ง ก็คือ ไม่อาจจะไปกู้ยืมเงินทุนจากเพื่อนสมาชิกคนอื่นได้โดยตรง เนื่องจากอายุหรือเนื่องจากเหตุผลอย่างอื่น แต่เมื่อสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนมากได้ขนาดเพียงพอ นำเงินที่ได้จากการออมได้รายเดือนของตนมาออมไว้ในสหกรณ์ในรูปหุ้นและหรือในรูปเงินฝากเป็นรายเดือนก็จะทำให้เงินออมใน สกส. มีจำนวนมาก ที่ สกส. จะพิจารณาให้สมาชิกแต่ละคนที่มีความต้องการกู้เงินออมนั้นไปใช้ลงทุนเพิ่มทรัพย์สินของตนเองได้ โดยไม่ทราบว่าเป็นเงินออมของเพื่อนสมาชิกคนใด ซึ่งลงทุนซื้อบ้านและที่ดินโดยสมาชิกผ่อนส่งชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นรายเดือนและให้สมาชิกจ้างองที่ดินและบ้านนั้นเป็นหลักประกันเงินกู้ นั้น หรือแม้การกู้เงินออมในสหกรณ์ไปใช้จ่ายส่งลูกเรียนหนังสือทุกระดับของการศึกษาของลูก ก็คือ ว่าสมาชิกกู้เงินไปใช้ลงทุนเหมือนกัน หนึ่ง เงินออมในสหกรณ์ซึ่งสมาชิกไปใช้ลงทุนนั้นอาจเป็นเงินของตนเอง ในกรณีเงินกู้ไม่เกินร้อยละ

80 - 90 ของเงินค่าหุ้นและเงินฝากในสหกรณ์รวมกันก็ได้ในกรณีเงินกู้เกินกว่าเงินค่าหุ้นและเงินฝากในสหกรณ์ที่สมาชิกผู้กู้เงินมีอยู่ร่วมกัน

สกส. โดยกฎหมายด้านสหกรณ์ เป็นองค์การตลาดรูปพิเศษ (formal market) ส่วนบุคคลที่เป็นสมาชิกซึ่งเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้า ผู้ใช้บริการรับฝากเงินและบริการให้กู้ยืมเงินของสกส. รวมทั้งได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ที่ สกส. จัดให้มีแก่สมาชิก โครงสร้างการเป็นตลาดรูปแบบพิเศษของ สกส. แสดงในภาพ 2

สกส. เป็นตัวแทนมวลสมาชิกในการดำเนินหน้าที่การตลาด (Marketing functions) ในกิจการตลาดปัจจัยการผลิต (Factors Market) และกิจการตลาดผลผลิต (Products Market) สินค้าที่ สกส. จัดหามาเก็บไว้สำหรับจำหน่ายให้แก่สมาชิก คือเงินออมในรูปค่าหุ้นและเงินฝากจากสมาชิคนั้นเอง การตั้งราคาซื้อเงินออม และราคาขายเงินออมของสมาชิคนั้น สกส. ย่อมอาศัยราคาซื้อและราคาขายเงินออมของธนาคารพาณิชย์ทั่วไปเป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพราะเมื่อรวมธนาคารพาณิชย์เข้าด้วยกันก็จะเป็นสถาบันการเงินที่มีอิทธิพลในตลาดเงินและตลาดทุนของประเทศไทย ในการตั้งราคาซื้อเงินออม (อัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก) และในการตั้งราคาขายเงินออม (อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม) สกส. จึงเป็นเพียงผู้ตามในการตั้งราคาซื้อหรือราคาขายเงินออมของสมาชิก

สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด

ภาพ 2 โครงสร้างการเป็นตลาดรูปแบบพิเศษของ สกส.

แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสหกรณ์เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคสินค้า คือเงินฝากและเงินกู้ไปพร้อมกัน

ในการดำเนินธุรกิจการตลาดเงินและการตลาดทุนของ สกส. แทนมวลสมาชิกนั้นย่อมมีความโน้มเอียงและเป็นไปได้ที่อัตราหนี้สินต่อทุนของ สกส. จะสูง เพราะโดยหลักการของสหกรณ์ไม่ได้มุ่งรวมทุน แต่มุ่งรวมคน และกฎหมายสหกรณ์ห้ามไม่ให้สหกรณ์อนุญาตให้สมาชิกแต่ละคนถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนทุนเรือนหุ้นทั้งหมด แต่อัตราหนี้ต่อทุนของสหกรณ์จะสูงได้เพียงใดนั้น มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ว่า “การกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกันของสหกรณ์จะต้องจำกัดอยู่ภายในวงเงินที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ” อย่างไรก็ตาม กฎหมายสหกรณ์ไม่ได้บัญญัติเรื่องจำนวนเงินรับฝากของสหกรณ์ว่าต้องอยู่ในวงเงินที่นายทะเบียนเห็นชอบ ซึ่งนำไปสู่ปัญหา เรื่องสภาพคล่องส่วนเกินมาสู่สหกรณ์ออมทรัพย์ในกลุ่มบริหารเงินและกลุ่มรัฐวิสาหกิจ จำนวนไม่น้อย ทั้งนี้ เพราะดอกเบี้ยเงินรับฝากของสหกรณ์ออมทรัพย์ในชุมชนบางกลุ่ม สูงกว่าของธนาคารพาณิชย์และได้รับสิทธิไม่ต้องเสียภาษี ตามประมวลรัษฎากร และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ตั้งข้อสังเกตในเรื่องสหกรณ์ออมทรัพย์ของชุมชนบางแห่งมีสภาพคล่องส่วนเกินมากต้องนำเงินจำนวนมากไปลงทุนภายนอกสหกรณ์นั้น ๆ

ความเป็นมาของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไป

สหกรณ์ออมทรัพย์จัดเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่ง ซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจการเงินที่เกิดจากการกระทำร่วมกันในการเก็บและสะสมทรัพย์ โดยใช้หลักเสรีภาพหลักประชาธิปไตย หลักยูติธรรม หลักเศรษฐกิจ หลักพัฒนาสังคม และหลักความมั่นคง กิจกรรมของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการให้กู้ยืมเงินแก่สมาชิก หรือแก่สหกรณ์อื่น ๆ เป็นกิจกรรมที่ได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์พอจะสรุปได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสหกรณ์รูปหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีรายได้ประจำ เพื่อทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินที่จะระดมทุนจากสมาชิก โดยการส่งเสริมให้สมาชิกรับเงินมาออมไว้กับสหกรณ์ และสหกรณ์นำเงินที่สะสมไว้นั้นออกให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อเป็นการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิกในยามที่สมาชิกมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายใช้สอยเงินจำนวนมาก ๆ หรือในยามที่สมาชิกประสบอุบัติเหตุอันตรายหรือมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเฉพาะหน้า และรายได้ที่สมาชิกได้รับอยู่นั้นไม่เพียงพอแก่การใช้จ่ายตามความจำเป็นดังกล่าว (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2529: 48 - 49)

แม้ว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในทุกประเทศที่มีสหกรณ์ในรูปแบบนี้จะดำเนินงานเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่การเรียกชื่อก็แตกต่างกันออกไป ตามความนิยม

ในแต่ละประเทศ เช่น ในเยอรมัน ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของสหกรณ์เครดิตในชนบท ชื่อว่า สมาคมไรฟไฟเชิน ตามชื่อของผู้ให้กำเนิดสถาบันและเครดิต (savings and credit cooperative society, or thrift and loans society) หรือในบางท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์แต่เฉพาะในหมู่ของคณมีเงินเดือน ก็เรียกตรงๆ ว่า สหกรณ์คณมีเงินเดือน (salary earners society) สหกรณ์ในทวีปอเมริกา ออฟริกา และในเอเชียหลายประเทศ ที่ดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตามแบบสหรัฐอเมริกา เรียกว่า สหกรณ์เครดิตยูเนียน (credit union) (วิวัฒน์ เมฆอรุณ, 2526: 4-5) แต่ถึงจะเรียกชื่อแตกต่างกัน แต่การดำเนินธุรกิจมีลักษณะเหมือนกัน สำหรับในประเทศไทย ได้มีการจัดตั้ง สหกรณ์ออมทรัพย์ และเครดิตสำหรับคณมีเงินเดือนขึ้นเป็นรายแรกในหมู่ข้าราชการสหกรณ์และพนักงานธนาคารเพื่อ สหกรณ์ โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัดสินใจ” ซึ่งได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่า ด้วยสหกรณ์ เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2492

หลักสำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจของประชาชนที่ร่วมกันจัดตั้งขึ้นและดำเนินการ โดยประชาชน เพื่อประชาชน และของประชาชน ที่ช่วยกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น การดำเนินงานของ สหกรณ์ยึดหลักความสมัครใจ หลักประชาธิปไตย หลักความยุติธรรม หลักการช่วยเหลือตนเอง และหลักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หลักของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ (สุริยะ เจียมประชานรากร, 2526: 13-14)

1. บุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ ทำงานอาชีพเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในชุมชนหรือท้องที่เดียวกัน อาจสมัครเข้าเป็นสมาชิกหรือลาออกจากการเป็นสมาชิก เมื่อใดก็ได้ โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมือง และไม่มีการบังคับจิตใจกัน แต่ประการใด
2. สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์ มีความเสมอภาคในดำเนินงาน และควบคุมสหกรณ์เท่ากันหมด กล่าวคือ สมาชิกแต่ละคนออกเสียงในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ได้ คนละหนึ่งเสียงเท่ากันหมด ไม่ว่าจะมีส่วนมากหรือน้อย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสออกความคิดเห็นปรับปรุงกิจการสหกรณ์ของตนเอง โดยไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผูกขาด
3. คำขวัญของสหกรณ์ออมทรัพย์มีอยู่ว่า “ไม่ใช่เพื่อกำไร ไม่ใช่เพื่อการกุศล แต่เพื่อการบริการ” เพื่อให้บังเกิดความยุติธรรม และเมื่อสิ้นปีทางบัญชีและลงบัญชีแล้วหาก สหกรณ์มีกำไรเหลือก็จะนำมาเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนของดอกเบี้ยที่สมาชิกนั้นได้ชำระแก่ สหกรณ์

4. สหกรณ์เป็นสถาบันส่งเสริมให้สมาชิกช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะตระหนักดีว่า การที่ให้แต่ละคนต่างคนต่างทำอะไรแล้วยอมไม่สำเร็จดีเท่าช่วยกันทำ ผู้มีเงินมากก็นำมาฝากไว้กับสหกรณ์มาก ผู้มีเงินน้อยก็นำมาฝากน้อย เพื่อให้สมาชิกผู้มีความเดือดร้อนหรือต้องการเงินลงทุนได้กู้ไปจากสหกรณ์

จุดมุ่งหมายโดยตรงของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในเรื่องการเงิน โดยเฉพาะ ทั้งนี้ ทำนองเดียวกันกับธนาคารแต่ก็มีความแตกต่างจากธนาคารอยู่ว่า ในสหกรณ์นั้น สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของและดำเนินงานเอง จะขาดทุนหรือได้กำไรก็ขึ้นอยู่กับสมาชิกทั้งหมด สำหรับในธนาคารนั้นผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของและแบ่งกำไรกันตามจำนวนหุ้นที่ถือ ใครถือหุ้นมากก็ได้กำไรมาก ส่วนผู้ฝากเงินธรรมดาซึ่งไม่ถือหุ้นก็ไม่มีโอกาสได้เงินปันผล หรือเงินเฉลี่ยคืน เหมือนกับการเป็นสมาชิกสหกรณ์ จะมีกำไรหรือขาดทุนก็ขึ้นอยู่กับผลการควบคุมของคนกลุ่มน้อย ซึ่งถือหุ้นจำนวนมาก ผู้ฝากเงินธรรมดาไม่มีโอกาสเข้าไปควบคุมได้

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

โดยทั่วไปแล้ว วัตถุประสงค์หรือหน้าที่ประการสำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์มีอยู่แล้ว 2 ประการ คือ การส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และจัดให้มีเงินกู้สำหรับสมาชิกนำไปใช้จ่ายเพื่อการอันจำเป็น สำหรับวัตถุประสงค์ประการอื่น ๆ นั้น เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์บรรลุความสำเร็จ (สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด, 2527: 27-28)

1. การส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออม ซึ่งมีวิธีการอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ

1.1 ส่งเสริมการออมโดยวิธีบังคับ สหกรณ์จะทำการส่งเสริมให้สมาชิกทำการออมทรัพย์โดยกำหนดให้สมาชิกทุกคนต้องส่งเงินสะสมรายเดือน หรือค่าหุ้นรายเดือน ทุกเดือน อย่างน้อยตามอัตราที่กำหนดไว้ สำหรับเงินได้รายเดือนของสมาชิกทุกคน และต้องส่งจนกว่าจะครบ 180 งวด หรือมากกว่านั้น ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของแต่ละสหกรณ์ จึงจะขอหรือลดต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ได้ และในระหว่างนั้น สมาชิกจะโอนหุ้นหรือถอนหุ้นที่สมาชิกมีในสหกรณ์แม้แต่ส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ แต่สหกรณ์สามารถออกระเบียบให้สมาชิกสามารถขอซื้อหุ้นเพิ่มเป็นครั้งคราวได้ โดยสมาชิกคนหนึ่งจะถือหุ้นในสหกรณ์เกินกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดไม่ได้ และหุ้นที่สมาชิกขอซื้อเพิ่มเติมขึ้น สมาชิกจะโอนหรือถอนคืนได้ เว้นแต่ในกรณีที่ใช้ค่าหุ้นเป็นหลักประกันประกอบเงินกู้ จะโอนหรือถอนคืนไม่ได้จนกว่าหนี้ที่ค้ำประกันจะชำระหมดสิ้นแล้ว

1.2 การส่งเสริมการออมโดยวิธีสมัครใจ สหกรณ์จะเปิดรับฝากเงินจากสมาชิก 2 ประเภท คือ

- เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ เงินฝากเกษียณเกษมสุข
- เงินฝากประจำ (ระยะเวลา 3 , 6 หรือ 12 เดือน)

การรับเงินฝากทั้ง 2 ประเภทนี้ คณะกรรมการดำเนินการได้กำหนด “ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงิน” ขึ้นไว้ ระเบียบเงินฝากต่าง ๆ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด มีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

1.2.1 เงินฝากออมทรัพย์ คือ เงินฝากประเภทที่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการฝาก จะฝากหรือถอนเมื่อใดและจำนวนเท่าใดก็ได้ วันและเวลาทำการ มีดอกเบี้ยให้ (ไม่เสียภาษี) สมาชิกที่มีความประสงค์จะขอเปิดบัญชีเงินฝากประเภทนี้ ครั้งแรกไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท (เป็นเงินสด) และต้องมียอดคงเหลือในบัญชีไม่ต่ำกว่า 100 บาท สกส. คิดดอกเบี้ยให้ปีละ 2 ครั้ง คือสิ้นเดือนมิถุนายน และธันวาคมของทุกปี

1.2.2 เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ จะแตกต่างจากเงินฝากออมทรัพย์ คือ มีเงื่อนไขในการฝากเงินครั้งแรกต้องไม่น้อยกว่า 5,000 บาท และการฝากครั้งต่อ ๆ ไปไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท และถอนเงินได้เดือนละหนึ่งครั้ง ๆ ละ ไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท หากเดือนใดมีการถอนมากกว่าหนึ่งครั้งจะคิดค่าธรรมเนียม ในการถอนเงินในอัตราร้อยละ 1 ของจำนวนเงินที่ถอนแต่ไม่ต่ำกว่า 500 บาท สกส. คิดดอกเบี้ยให้ทุกวันที่ 20 ของทุกเดือน ส่วนในเดือนธันวาคมให้คิดดอกเบี้ยในวันที่ 31 ธันวาคม และสมาชิกสามารถให้ สกส. โอนดอกเบี้ยเข้าบัญชีเงินฝากของสมาชิกที่ ธ.ก.ส. หรือ สกส. หรือทบเป็นเงินสด ซึ่งการโอนดอกเบี้ยเข้าบัญชี สหกรณ์จะดำเนินการได้ภายใน 5 วัน ทำการนับแต่วันที่คำนวณดอกเบี้ย ทั้งนี้สมาชิกต้องมียอดคงเหลือในบัญชีไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท

1.2.3 เงินฝากเกษียณเกษมสุข คือ เงินฝากออมทรัพย์ใช้สมุดคู่ฝากประเภทหนึ่งไว้สำหรับบริการผู้ที่ได้เกษียณอายุ หรือผู้ที่ได้ลาออกก่อนเกษียณอายุ หรือสมาชิก สกส. ที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป และผู้เกษียณคนหนึ่งเปิดบัญชีได้เพียงบัญชีเดียว เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะมีรายได้จากดอกเบี้ยในกรณีพิเศษไปใช้จ่ายเพื่อยังชีพตามอัตราภาพ สมาชิกที่มีความประสงค์จะขอเปิดบัญชีเงินฝากประเภทนี้ เงื่อนไขในการปฏิบัติ เช่นเดียวกับกับเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ

1.2.4 เงินฝากประจำ (ระยะเวลา 3, 6 หรือ 12 เดือน) คือ เงินฝากที่มีกำหนดเวลาการฝากที่แน่นอน หากถอนก่อนกำหนดจะไม่ได้รับดอกเบี้ยหรือหากฝากมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน จะได้รับดอกเบี้ยตามระยะเวลาที่ฝากจริงในอัตราเดียวกันกับดอกเบี้ยฝากประเภท

ออมทรัพย์ สำหรับเงินฝากประเภทนี้จะต้องเปิดบัญชีและมียอดคงเหลือในบัญชีไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท

2. การให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์มีการดำเนินงานในด้านการให้สมาชิกกู้ยืมเงิน เพื่อนำไปใช้จ่ายในทางที่จำเป็น หรือเพื่อการลงทุนที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์นอกวงหรือเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น โดยแบ่งประเภทของเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของเงินกู้ เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 เงินกู้สามัญ หมายถึง เงินกู้เพื่อการใช้จ่ายในยามจำเป็นหรือก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิก เช่น เพื่อใช้จ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาล เพื่อการศึกษา เพื่อซื้ออุปกรณ์ของใช้ภายในบ้าน ซ่อมแซมบ้าน ซื้อมอเตอร์ รถยนต์ ชำระหนี้เก่า ใช้จ่ายในการสมรส และการอุปสมบท ฯลฯ เงินกู้ประเภทนี้ โดยปกติสหกรณ์จะจำกัดจำนวนขั้นสูงสุดที่สมาชิกแต่ละคนจะกู้ได้ตามความมั่นคงและฐานะการเงินของสหกรณ์ และโดยปกติแล้วในการชำระคืนเงินกู้ประเภทนี้ สหกรณ์จะกำหนดให้สมาชิกผู้กู้ชำระคืนต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นงวดรายเดือนทุกๆ เดือนจนกว่าจะหมด สหกรณ์จะกำหนดให้ผ่อนชำระคืนต้นเงินกู้ในแต่ละงวด โดยเทียบกับอัตราส่วนของรายได้ประจำเดือนที่สมาชิกได้รับและการผ่อนชำระหนี้ สหกรณ์จะกำหนดให้สามารถชำระคืนเสร็จสิ้นภายใน 100 งวด

2.2 เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน เงินกู้ประเภทนี้ คือ เงินกู้ที่สมาชิกอาจขอกู้จากสหกรณ์ได้ในกรณีที่มีจำเป็นรีบด่วน โดยมีได้คาดการณ์ไว้ก่อน และทำให้สมาชิกสามารถรับเงินได้เลย ไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินเดือน และต้องชำระคืนให้เสร็จสิ้นภายใน 12 งวด

2.3 เงินกู้พิเศษ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีฐานะทางการเงินมั่นคงแข็งแรงและมีเงินทุนมากพอ ที่จะช่วยส่งเสริมฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้มั่นคง จะมีบริการให้เงินกู้พิเศษแก่สมาชิก โดยจำกัดวงเงินขั้นสูงไว้มากกว่าเงินกู้สามัญ เพื่อให้สมาชิกได้ประโยชน์จากเงินกู้นี้ในการเสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยคณะกรรมการดำเนินการจะเป็นผู้กำหนดระเบียบว่า ด้วยการให้เงินกู้พิเศษขึ้น

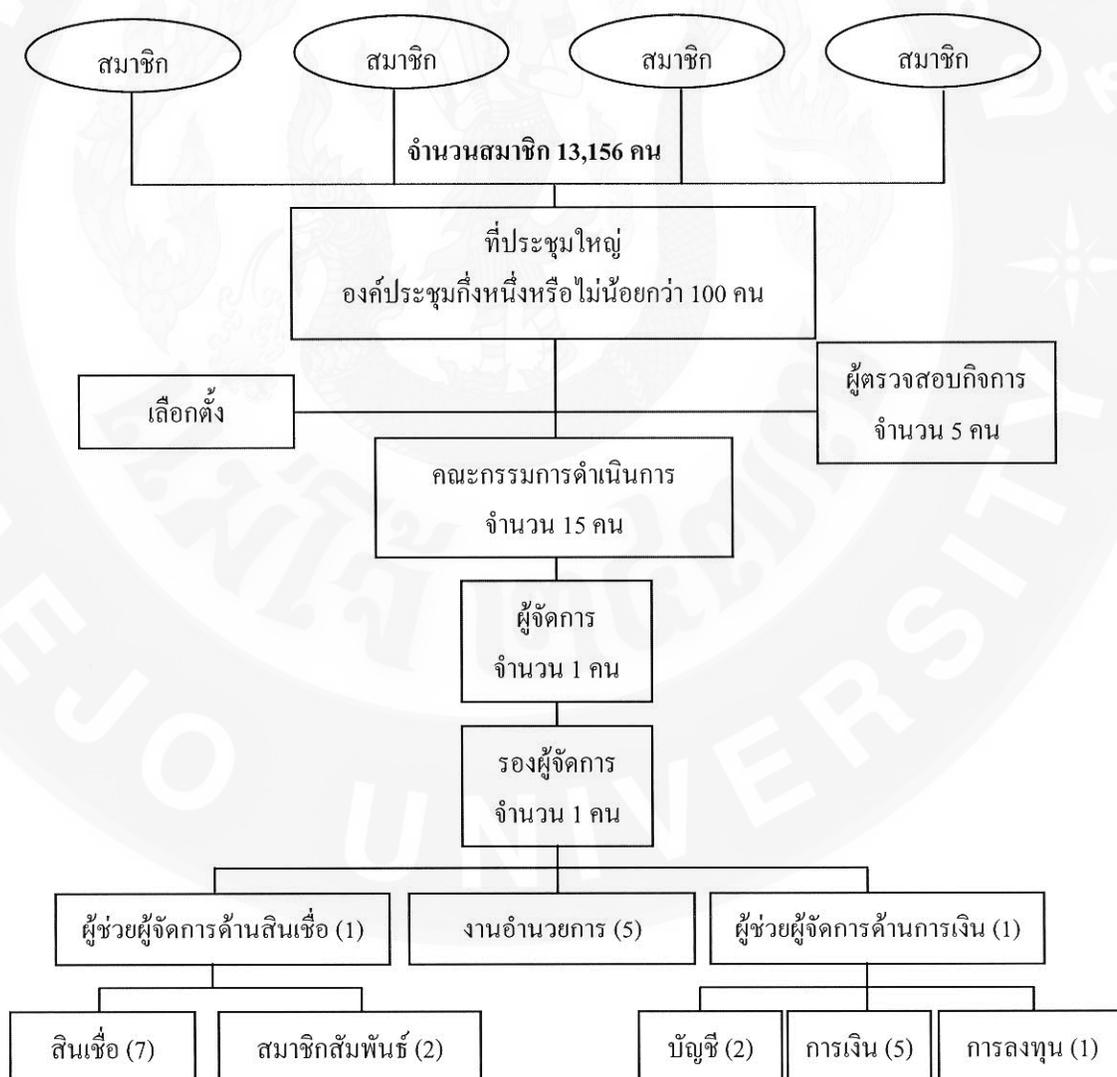
โครงสร้างองค์กรปัจจุบันและการดำเนินธุรกิจของ สกส.

เพื่อให้เข้าใจ สกส. ในฐานะเป็นองค์การตลาดรูปแบบพิเศษส่วนบุคคลที่เป็นสมาชิก ซึ่งเป็นทั้งเจ้าของและเป็นผู้ให้บริการของตลาดรูปแบบพิเศษนี้ไปพร้อมกัน จึงขอแยก สกส. ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ส่วนที่เป็นโครงสร้างองค์กร และ 2) ส่วนที่เป็นการดำเนินธุรกิจของ สกส.

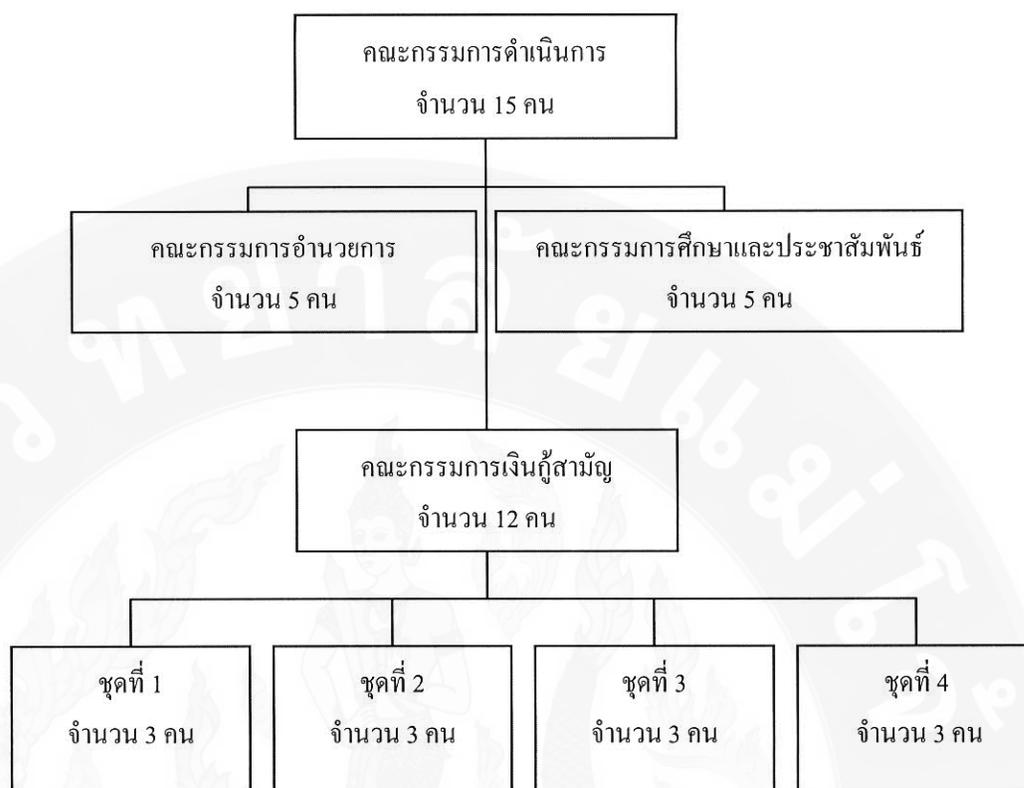
โครงสร้างองค์การของ สกส.

ในฐานะเป็นองค์การตลาดรูปแบบพิเศษและเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการสหกรณ์ของประเทศไทย สกส. มีโครงสร้างปัจจุบัน (ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2546) ประกอบด้วย

- สมาชิก จำนวน 13,156 คน หรือครอบครัว
- กรรมการดำเนินการ 15 คน แบ่งเป็นกรรมการอำนวยการ 5 คน กรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์ 5 คน และกรรมการเงินกู้สามัญ 12 คน แยกเป็น 4 ชุดละ 3 คน (ดูภาพ 3 และภาพ 4)
- ผู้ตรวจสอบกิจการ 5 คน
- เจ้าหน้าที่ (ลูกจ้าง) 26 คน
- ทุนของสหกรณ์ 2,497.80 ล้านบาท
- หนี้สิน 2,430.04 ล้านบาท

ภาพ 3 โครงสร้างองค์การของ สกส.

ภาพ 4 โครงสร้างคณะกรรมการดำเนินการ สกส.

การดำเนินธุรกิจและฐานะการเงินของ สกส.

สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด (สกส.) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ร่วมกัน ดังต่อไปนี้ (สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2542)

1. ส่งเสริมการออมทรัพย์ การส่งเสริมการออมทรัพย์เป็นวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ออมทรัพย์ แบ่งเป็น 2 วิธี คือ

1.1 ส่งเสริมการออมทรัพย์โดยการถือหุ้น สหกรณ์กำหนดให้สมาชิกส่งชำระค่าหุ้นเป็นประจำทุกเดือน โดยการหักเงินค่าหุ้น ณ ที่จ่ายเงินเดือน (อัตราการชำระค่าหุ้นตามระดับรายได้เป็นรายเดือน: ภาคผนวก) และจ่ายเงินปันผลค่าหุ้นให้แก่สมาชิกตามอัตราที่กฎหมายกำหนด เงินปันผลที่ได้รับนี้ไม่ต้องเสียภาษี และเมื่อสมาชิกลาออกจากสหกรณ์ก็สามารถถอนค่าหุ้นคืนได้

1.2 ส่งเสริมการออมทรัพย์โดยการรับฝากเงิน สหกรณ์มีบริการด้านเงินฝากประจำ และเงินฝากออมทรัพย์ และให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย ซึ่งเปลี่ยนแปลงตามภาวะตลาด (คู่มือตราดอกเบี้ยเงินฝากในภาคผนวก)

2. การให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์จะนำเงินค่าหุ้นและเงินฝากของสมาชิกมาหมุนเวียน ให้สมาชิกที่มีความเดือดร้อนกู้ยืมโดยคิดอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะตลาด (คู่มือตราดอกเบี้ยเงินกู้ในภาคผนวก) เงินกู้ที่สหกรณ์ให้บริการแก่สมาชิก มี 3 ประเภท คือ

2.1 เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน ในกรณีที่สมาชิกมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีรายจ่ายเกิดขึ้นอย่างกะทันหัน สมาชิกสามารถกู้เงินประเภทนี้ได้ไม่เกินสามเท่าของเงินได้รายเดือน และกำหนดชำระคืนเป็นรายเดือนไม่เกิน 12 เดือน

2.2 เงินกู้สามัญ สมาชิกสามารถกู้เงินประเภทนี้ได้ไม่เกิน 15 เท่า ของเงินได้รายเดือน กำหนดชำระคืนรายเดือนไม่เกิน 100 งวด และต้องมีสมาชิกค้ำประกันอย่างน้อย 1 คน

2.3 เงินกู้พิเศษ สหกรณ์เปิดบริการเงินกู้พิเศษเพื่อให้สมาชิกนำไปลงทุนเพื่อประกอบอาชีพหรือนำไปเพื่อการเคหะสงเคราะห์ เงินกู้ประเภทนี้จะให้ตามจำนวนเงินที่นำไปประกอบอาชีพ หรือขึ้นอยู่กับราคาของบ้านและที่ดินที่จะซื้อหรือจำกัดขั้นสูงไว้ไม่เกิน 1,500,000 บาท และกำหนดชำระคืนไม่เกิน 15 ปี โดยมีอสังหาริมทรัพย์จำนองเป็นหลักประกัน

3. จัดหาทุนเพื่อกิจการตามวัตถุประสงค์

4. ให้มีเงินกู้สำหรับสมาชิกและสหกรณ์อื่นตามข้อกำหนดอันสมควร

5. การให้บริการอื่นๆ ตามข้อบังคับสหกรณ์

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ปีบัญชี 2546 สกส. มีสินทรัพย์ จำนวน 4,927.85 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีบัญชี 2545 จำนวน 672.62 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยรายการที่สำคัญ คือ ลูกหนี้เงินกู้จำนวน 4,263.01 ล้านบาท หรือคิดเป็น 86% และเงินลงทุนในพันธบัตรและเงินฝากระยะยาว (เกิน 1 ปี) จำนวน 204 ล้านบาท เงินลงทุนระยะสั้น (น้อยกว่า 1 ปี) จำนวน 370 ล้านบาท

ในส่วนของหนี้สินและทุน พบว่า สหกรณ์มีเงินรับฝาก จำนวน 1,946.57 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 22.28 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.16 ซึ่งมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ในลักษณะที่ชะลอตัว และยอดหนี้สินที่เพิ่มมาก คือ ตัวสัญญาใช้เงิน จำนวน 245,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.82 ของยอดหนี้สินที่เพิ่มทั้งสิ้น ในขณะที่ทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นลักษณะคงที่ แต่เงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นใน

ลักษณะที่ก้าวกระโดด ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการที่สหกรณ์จ่ายสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลจากการกู้ยืมเงินจะทำให้ต้นทุน (Cost of Fund) เพิ่มขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการศึกษาการพัฒนาการออมของสมาชิก สกส. เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา (Inductive Method of Research) ดังนั้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงจึงเป็นรายงานผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินประจำปีของ สกส. ระหว่างปี พ.ศ. 2542 - 2546 ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ดูพบดุลและงบกำไรขาดทุนของ สกส. ในภาคผนวก)

ผลงานการศึกษาการออมในประเทศไทย

ผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องเนื่องทั้งทางตรงและทางอ้อม กับพฤติกรรมการออมในประเทศไทยเท่าที่ผ่านมามีจำนวนไม่มากนัก ในหลายกรณีเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งในการสร้างแบบจำลองเศรษฐศาสตร์มหภาคของประเทศไทย ซึ่งแสดงว่า รายได้มีนัยสำคัญทางสถิติกับการบริโภคหรืออีกหนึ่ง ก็คือ การออมนั่นเอง จากผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการออม (สุชาดา กิรกุล และคณะ, 2526: 25-26) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ซึ่งพฤติกรรมการออมถูกกำหนดจากปัจจัยสามกลุ่ม คือ ปัจจัยที่กำหนดความสามารถ (รายได้) ปัจจัยที่กำหนดสิ่งจูงใจ (อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก) และปัจจัยที่กำหนดโอกาสในการออม (จำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์) โดยอาศัยข้อมูลอนุกรมเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510-2523 จากผลการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยกำหนดความสามารถ และสิ่งจูงใจ คือ รายได้ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และการคาดคะเนเกี่ยวกับเงินเฟ้อ มีนัยสำคัญทางสถิติกับการออมภาคครัวเรือน และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยเฉพาะรายได้เป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการออมด้วยความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 99 และมีค่าอยู่ระหว่าง 0.1521 – 0.1939

พิมลพรรณ ภโรวาท (2524: 18) ได้ประมาณค่าความโน้มเอียงในการออมหน่วยสุดท้ายของกลุ่มครัวเรือนรวมทั้งประเทศ และในภาคต่าง ๆ จำแนกตามย่อยตามชั้นรายได้ต่าง ๆ โดยใช้รูปแบบฟังก์ชันการบริโภคของ Kline และข้อมูลภาคตัดขวางที่ได้จากการออกสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2511-2512 และปี พ.ศ. 2541-2515 ผลการศึกษาปรากฏว่า รายได้เป็นปัจจัยที่สำคัญทางสถิติกับการบริโภคในทุกกรณีด้วยความเชื่อมั่น

ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 99 และมีความสัมพันธ์ในทางบวก ค่าความโน้มเอียงในการออมหน่วยสุดท้ายของกลุ่มครัวเรือนในเขตเทศบาลมีค่าสูงกว่ากลุ่มครัวเรือนบริเวณนอกเขตเทศบาลเพียงเล็กน้อย

สำหรับการศึกษาแบบจำลองในการบริโภคและการออมของเกษตรกรในบางภาคของประเทศไทย โดยเบญจวรรณ โคนวล (2522) ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคเหนือ โดยอาศัยสมมติฐานวัฏจักรชีวิตของ Ando Modigliani สมมติฐานรายได้ถาวรของ Friedman สมมติฐานรายได้ถาวรปรับปรุงโดย Evand และสมมติฐานรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันการออมได้ศึกษาจากฟังก์ชันการบริโภคโดยถือว่า การออมของฟาร์มเป็นส่วนที่เหลือหลังจากหักการบริโภคออกจากรายได้ ผลปรากฏว่า โดยทั่วไปเมื่อเกษตรกรมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นแล้ว ความโน้มเอียงตามข้อสมมติฐานของ Friedman จะสามารถนำมาใช้ได้ดีที่สุด

ถึงแม้ว่าการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์จะได้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือการส่งเสริมการออมทรัพย์และการให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกเป็นเวลานานกว่า 30 ปีมาแล้ว แต่งานวิจัยศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์ก็ยังไม่ค่อยกว้างขวางนัก

กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อต้องการทราบถึงปัญหาการออมทรัพย์ การส่งเสริมการออมทรัพย์การใช้เงินกู้ที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์ แนวทางการปรับปรุงการบริหารงาน ข้อบังคับและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของสหกรณ์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของสหกรณ์ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานและแบบสอบถามโดยแยกสำรวจ เป็นรายภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 4 ภาค (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2518: 3-6) สุ่มตัวอย่างมา 20 สหกรณ์ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีฐานะการเงินที่มั่นคงสมาชิกส่วนใหญ่จะใช้เงินกู้ไปเพื่อชำระหนี้และเพื่อการศึกษาของตนเองและครอบครัว ร้อยละ 84.90 ของสมาชิกที่ได้รับการสำรวจ ต้องกู้เงินจากทั้งสหกรณ์และจากแหล่งเงินกู้อื่นๆ นอกสหกรณ์ สมาชิกที่ได้รับการสำรวจส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจะได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของสหกรณ์ เช่น การเปิดโอกาสให้มีการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก ให้มีการเลือกกรรมการดำเนินการทั้งคณะจากสมาชิกทั่วไป ในด้านการบริหารงานสมาชิกมีความเห็นว่าผู้จัดการสหกรณ์ควรเป็นบุคคลที่จ้างมา เพราะจะทำให้บริหารงานของสหกรณ์คล่องตัว เป็นอิสระไม่อยู่ภายใต้ของทางราชการ ร้อยละ 72.23 ของสมาชิกที่ตอบแบบสอบถามต้องการให้สหกรณ์ปรับปรุงการดำเนินงานในการส่งเสริมวิธีการออมทรัพย์ของสหกรณ์ให้ดีขึ้นกว่าเดิม และร้อยละ 74.54 ของสมาชิกที่ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นว่าจะมีการ

จัดสัมมนา สหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ เพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้เป็นแนวเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์ได้ผลดียิ่งขึ้น

ได้มีงานวิจัยที่ทำทางศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2507-2516 โดยศึกษาจากเอกสารบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและจากสถิติข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ทราบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์สามารถส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ได้อย่างไร การให้เงินกู้แก่สมาชิก ความสามารถในการหาทุนดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ออกเป็น 2 พวกคือ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีทุนดำเนินงาน ซึ่งได้มาจากทุนของสหกรณ์เอง และสหกรณ์ออมทรัพย์ของสถาบันการศึกษาชั้นสูงซึ่งมีส่วนประกอบของทุนดำเนินงานจากเงินรับฝาก (อัมพร วัฒนาพานิช, 2521: 43-55) ผลจากการศึกษาพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีการดำเนินงานโดยวัตถุประสงค์ทั่วไปคือ การส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์โดยการถือหุ้นและฝากเงินในสหกรณ์ มีบริการให้สมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินของสมาชิกตามสมควร แต่ยังไม่สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้ทั่วถึงและเต็มที่ด้วยปริมาณเงินทุนมีจำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่จึงมีความต้องการเงินกู้จากภายนอกมาสมทบ แต่มีอุปสรรคในด้านการหาแหล่งเงินกู้ได้ยากและอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับสูง ปัญหาของสหกรณ์ก็คือ การขาดแคลนทุนดำเนินงาน ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ผลตอบแทนในการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ต่ำ สมาชิกยังไม่เข้าใจในเรื่องของสหกรณ์ดีพอ อีกทั้งการดำเนินงานยังหละหลวมอยู่มาก ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ยังขาดความเอาใจใส่ในระเบียบการต่าง ๆ มีการฝ่าฝืนระเบียบและมีการทุจริตเกิดขึ้นเสมอ

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร จำกัด ดังต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการศึกษา

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด สำนักงานใหญ่

ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด ปัจจุบัน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 มีจำนวนสมาชิก 13,156 คน สมาชิกแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันใน
ระดับเงินเดือนหรือรายได้ซึ่งจะมีผลต่อการออม คือ การถือหุ้นและการฝากเงินกับสหกรณ์ จึงสุ่ม
ตัวอย่างสมาชิกตามสัดส่วนของระดับรายได้เพื่อตอบแบบสอบถาม จำนวน 150 คน โดยแบ่ง
การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนชั้นภูมิ (proportional stratified random sampling) ตาม
ระดับรายได้ที่ต่างกัน(รายได้ต่ำ รายได้ปานกลาง และรายได้สูง)
2. นำจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มหาสัดส่วนจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและ
ส่งแบบสอบถามในแต่ละกลุ่มตามสัดส่วน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)
โดยมีจำนวนตามตาราง 2

ตาราง 2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนระดับรายได้ของสมาชิก สกส.

ประเภทรายได้ต่อปี (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวนตัวอย่าง
ต่ำกว่า 120,000	2,013	15.3	23
120,000 – 240,000	6,802	51.7	78
มากกว่า 240,000	4,341	33.0	49
รวม	13,156	100	150

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากแบบสอบถามที่กำหนดขึ้นสอบถามและสมาชิกตัวอย่าง
2. การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารหลักฐานต่างๆ ของ สกส. และรายงานกิจการประจำปี พ.ศ. 2542-2546

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามแนวของวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ มีทั้งคำถามปลายเปิด (open-ended questions) และคำถามปลายปิด (close-ended questions) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากสมาชิก โดยในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคม ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก จำนวนบุตร รายได้ ค่าใช้จ่าย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการออมของครอบครัวสมาชิก ทั้งการออมในรูปแบบของสินทรัพย์และการออมทางการเงิน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการออมของสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ของ สกส. เช่น ข้อบังคับ ระเบียบ และรายงานกิจการประจำปีที่ประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน ปี 2542 - 2546
2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยรวบรวมจากแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยวิธีการและขั้นตอนคือ (ก) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (ข) การทดสอบแบบสอบถาม

การทดสอบแบบสอบถาม

การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษารวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง และแก้ไข ให้มีเนื้อหาครอบคลุมที่จะศึกษาและเพื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นจนพิจารณาความหมายและความถูกต้องของสำนวนภาษา หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 20 ชุด และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) วิธีของ Cronbach ได้ค่าเท่ากับ 0.88 จากเกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าเท่ากับ 0.70 แสดงว่าแบบสอบถาม มีความคงที่ (Stability) และมีความถูกต้อง (Accuracy) และไม่เปลี่ยนแปลง (Consistency) สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.88 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยต่อไป

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ α (α Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (ประกอบ วรรณสูตร, 2531: 42) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

N = จำนวนคำถามในแบบสอบถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี คือ ข้อมูลตัวเลขจากเอกสาร ซึ่งเกี่ยวกับส่วนที่เป็นองค์การ และส่วนที่เป็นการดำเนินธุรกิจขององค์การ จะวิเคราะห์โดยแสดงเป็นตารางแสดงความสัมพันธ์และแนวโน้มของตัวเลขเป็นอัตราร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน สกส. จะวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) และ (ข) ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถามจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว จะนำ

ข้อมูลมาถอดรหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS⁺⁺) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาและแจกแจงเป็นตารางเป็นแนวดิ่ง (Vertical-Horizontal Analysis) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรายการต่าง ๆ โดยใช้รวม (Total) ค่าร้อยละ (percentage) ของค่ารวมและค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคม ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก จำนวนบุตร รายได้ ค่าใช้จ่าย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เกี่ยวกับการออมของครอบครัวสมาชิก ทั้งการออมในรูปแบบของสินทรัพย์และการออมทางการเงิน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการออมของสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด

2. ข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานและฐานะการเงินจะวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ผลการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด” (สทส.) นี้จะแยกเสนอเป็น 3 ด้าน (1) ด้านองค์การ (2) ด้านธุรกิจ (3) ด้านผลการสำรวจข้อมูลจากสมาชิก

ด้านองค์การ

สทส. ได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหกรณ์และดำเนินกิจการต่อเนื่องมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2514 ถึงเวลานี้ (พ.ศ. 2548) รวมเป็นเวลา 34 ปี แสดงถึงความมั่นคงและเจริญเติบโตในฐานะเป็นองค์การตลาดรูปแบบพิเศษ ส่วนบุคคลที่เป็นสมาชิก (formal market) ซึ่งเป็นทั้งเจ้าของและเป็นทั้งลูกค้าผู้ใช้บริการของตลาดรูปแบบพิเศษนี้

สมาชิกแต่ละคนในตลาดรูปแบบพิเศษเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคสินค้า คือ เงินออม ในรูปหุ้นและเงินฝาก ในแผนกกิจการตลาดปัจจัยการผลิต (Factors Market) แผนกจัดซื้อหรือจัดหาเงินออมของสหกรณ์ โดยสหกรณ์ให้ผลตอบแทนในรูปเงินปันผลตามหุ้น และในรูปดอกเบี้ยเงินฝาก (ราคาซื้อเงินออม) ในอัตราที่กำหนดไว้ให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และสมาชิกเป็นทั้งผู้บริโภคสินค้า คือ เงินออมในรูปเงินกู้ยืมประเภทต่างๆ คือ ประเภทฉุกเฉิน ประเภทสามัญ และประเภทพิเศษ โดยสหกรณ์จะกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (ราคาขายเงินออม) ไว้ให้สมาชิกทราบล่วงหน้าในกิจการตลาดผลผลิต (products market) ซึ่งเป็นแผนกจัดจำหน่ายหรือขายเงินออม ในฐานะเป็นตลาดรูปแบบพิเศษ

อนึ่ง เพื่อการบริหารกิจการขององค์การ คือ นิติบุคคลสหกรณ์ ดำเนินไปโดยถูกต้องเรียบร้อย และอำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และสมาชิก สทส. ได้ กำหนดระเบียบต่างๆ ขึ้นใช้ปฏิบัติ เช่น ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินและว่าด้วยการให้กู้ยืม และเงินทุน (กู้ยืมเงินให้ส่งคืนภายใน 12 เดือน ส่วนกู้ยืมเงินทุนให้ส่งคืนเกินกว่า 12 เดือนหรือหนึ่งปี) รวมทั้งกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม ประเภทต่าง ๆ ไว้ด้วย (ดูภาคผนวก)

สทส. ได้กำหนดเขตการดำเนินงานกิจการตลาดรูปแบบพิเศษไว้ในข้อบังคับของตน เฉพาะในชุมชนที่เป็นพนักงานของ ธ.ก.ส. เท่านั้น พนักงาน ธ.ก.ส. ทุกคนที่สมัครเป็นสมาชิก สทส. จะพิจารณาและรับเป็นสมาชิกและขึ้นทะเบียนการเป็นสมาชิกไว้ เพื่อให้สิทธิ ใช้ประโยชน์

บริการต่างๆ ของ สกส. โดยถือว่าสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของ สกส. และเป็นลูกค้าของ สกส. ไปพร้อมกันจนกว่าจะพ้นจากการเป็นสมาชิก

ในปี 2546 สกส. มีสมาชิกจำนวน 13,156 คน หรือครัวเรือน และสมาชิกเหล่านี้ได้ประชุมใหญ่และเลือกตั้งสมาชิกด้วยตนเอง เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ 15 คน แต่ละคนมีวาระดำรงตำแหน่งวาระ 2 ปี ไม่เกิน 2 วาระ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ได้แบ่งกันเป็นกรรมการอำนวยการ 5 คน กรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์ 5 คน กรรมการเงินกู้สามัญ 12 คน เป็น 4 ชุด ๆ ละ 3 คน และผู้ตรวจสอบกิจการ 5 คน ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ (ลูกจ้างประจำของ สกส.) จำนวน 26 คน

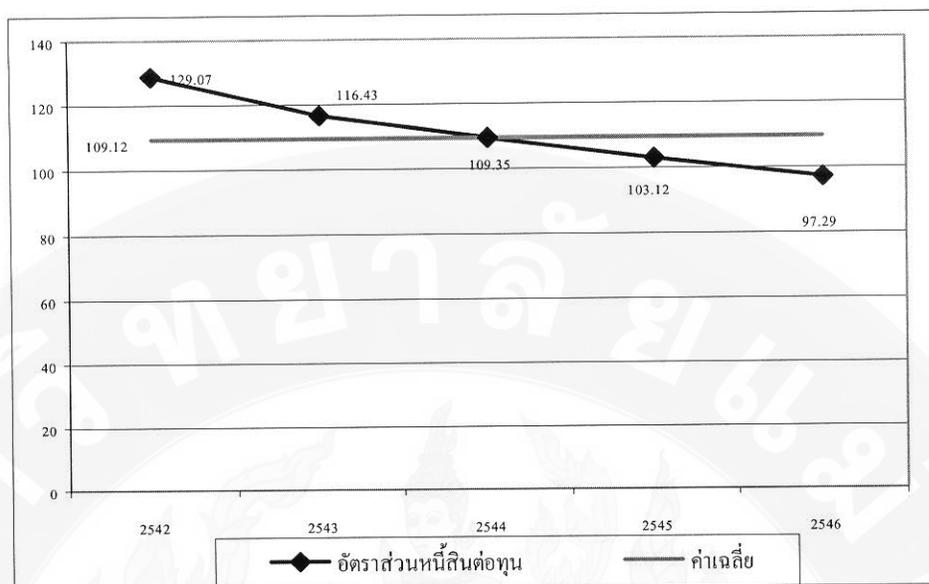
ด้านธุรกิจ

ระหว่างระยะเวลา 5 ปีที่ศึกษา (พ.ศ. 2542-2546) สกส. มีสินทรัพย์โดยเฉลี่ย 4,043.82 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นหนี้สินจำนวน 2,110.14 ล้านบาท หรือร้อยละ 52.18 และเป็นทุนของสหกรณ์ 1,933.68 ล้านบาท หรือร้อยละ 47.82 (ดูบทสรุปในภาคผนวก) ในระหว่าง 5 ปีดังกล่าว สกส. มีอัตราหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์ ดังข้อมูลต่อไปนี้

ปี	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	แนวโน้ม
2542	129.07	100.00
2543	116.43	90.21
2544	109.35	84.72
2545	103.12	79.89
2546	97.29	75.38
ค่าเฉลี่ย	109.12	84.54

$$(1) = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น}} \times 100$$

ที่มา: งบดุลของ สกส. ระหว่างปี 2542 – 2546 (ดูจากภาคผนวก ตาราง 1)

ภาพ 5 แนวโน้มของอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสภครม ระหว่าง ปี 2542 – 2546

จากภาพ 5 แสดงให้เห็นว่า สภครม ออมทรัพย์มีอัตราแนวโน้มของหนี้สินต่อทุนลดลงทุกปี หมายความว่า สภครม ออมทรัพย์มีจำนวนของทุนที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนหนี้สินของสภครม จากปี 2543 มีหนี้สินต่อทุน 116.43 มีการลดลงตามลำดับในแต่ละปี 2543 คือ มีหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 109.35 ปี 2544 มีหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 103.12 และปี 2545 มีหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 97.29

ข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าระหว่างเวลา 5 ปี ดังกล่าว สกส. มีหนี้สินมากกว่าทุนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 9.12 และทุนของ สกส. มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีในคาบเวลานั้น

สกส. และสภครม ทั่วไปเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยสภครม (พ.ร.บ. สภครม พ.ศ. 2542) จึงต้องดำเนินธุรกิจทุกอย่างภายในขอบแห่งอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ที่ได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับของสภครม ไม่อาจรับฝากเงินจากบุคคลที่ไม่เป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสภครม และเหตุสำคัญที่คณะบุคคลรวมกันจัดตั้งเป็นสภครม ออมทรัพย์ก็เพราะไม่สามารถออมเงินได้รายเดือนในรูปค่าหุ้นเงินฝากในสภครม ได้จำนวนมากต่อเดือน

ส่วนธนาคารพาณิชย์ทั่วไปเป็นบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเป็นธนาคารตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์มีอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ตามกฎหมายที่จะรับฝากเงินจากบุคคลทั่วไป รวมทั้งจากสภครม และสมาชิกสภครม ทุกประเภทได้ด้วย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 1 ข้างต้นในบทที่ 1 จะพบว่า ในคาบเวลา 5 ปี (2542-2546) ให้เงินกู้โดยเฉลี่ยปีละ 3,213.95 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นเงินกู้ระยะสั้น 561.42 ล้านบาท

ร้อยละ 17.47 และเป็นเงินกู้ระยะยาว 2,652.53 ล้านบาท หรือร้อยละ 82.53 หนึ่ง แนวโน้มการให้เงินกู้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยในคาบเวลา 5 ปี นั้น ร้อยละ 116.801 จากปีฐาน คือ พ.ศ. 2542

ในคาบเวลา 5 ปี (2542-2546) มีเงินรับฝาก และเงินค่าหุ้นรวมกันเฉลี่ย 3,611.89 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นเงินรับฝาก 1,961.10 ล้านบาท หรือร้อยละ 54.30 และเป็นเงินค่าหุ้น 1,650.79 ล้านบาท หรือร้อยละ 45.70 มีอัตราแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของเงินรับฝากและค่าหุ้นรวมกัน ร้อยละ 116.43 จากปีฐาน คือ พ.ศ. 2542

เมื่อนำตัวเลขเงินให้กู้และเงินออมของ สกส. ในคาบเวลา 5 ปี (2542-2546) มาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ทางการเงินแล้ว จะพบว่าในปี 2546 รวมกับเงินออม (เงินรับฝากและเงินค่าหุ้น) จะน้อยกว่าเงินให้กู้ระยะสั้นและระยะยาวรวมกันเพียงร้อยละ 3.80 เท่านั้น

ในปี 2546 มีสมาชิก สกส. จำนวน 13,156 คน ถือหุ้นโดยเฉลี่ยคนละ 165,036 บาท โดยเฉลี่ยเป็นลูกหนี้ระยะสั้นและหนี้ระยะยาวรวมคนละ 324,767 บาท ในจำนวนเป็นหนี้ระยะสั้นคนละ 48,867 บาท หรือร้อยละ 15.05 และหนี้ระยะยาวคนละ 275,900 บาท หรือร้อยละ 84.95 โดยเฉลี่ยสมาชิก สกส. มีเงินกู้ระยะสั้นและระยะยาวต่อคนมีมากกว่าเงินค่าหุ้นอยู่ร้อยละ 96.78 สมาชิก สกส. ที่เป็นหนี้เงินกู้ล้วนเป็นผู้มีเงินได้รายเดือนที่สามารถจะผ่อนชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยได้ และมีหลักประกันเงินกู้เป็นอย่างดี และค่าของทรัพย์สินที่กู้เงิน ไปมากกว่าจำนวนเงินกู้ของแต่ละคนอยู่แล้วในทางปฏิบัติการให้เงินกู้

ในคาบเวลา 5 ปี (2542-2546) สกส. มีค่าใช้จ่ายเป็นหนี้สูญอยู่ในปี 2545 และ 2546 เท่านั้น เฉลี่ยปีละ 0.002% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

อนึ่ง หนี้เงินกู้ของสมาชิก สกส. นั้นเป็นหนี้เพิ่มทรัพย์สิน คือ กู้ไปใช้ลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้านพร้อมที่ดิน และรถยนต์ เป็นต้น โดยผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือน ดังจะกล่าวต่อไปในด้านผลสำรวจข้อมูลของสมาชิก

ด้านผลสำรวจข้อมูลจากสมาชิก

การศึกษานี้ สุ่มตัวอย่างสมาชิก สกส. แบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 150 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างสมาชิก 150 คน เป็น 3 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มรายได้ต่อปีต่ำกว่า 120,000 บาท จำนวน 23 คน หรือร้อยละ 15.30 จากจำนวนสมาชิกในกลุ่มนี้ทั้งหมด 2,103 คน

(2) กลุ่มรายได้ต่อปีระหว่าง 120,000 – 240,000 บาท จำนวน 78 คน หรือร้อยละ 51.70 จากจำนวนสมาชิกในกลุ่มนี้ทั้งหมด 6,802 คน

(3) กลุ่มรายได้ต่อปีมากกว่า 240,000 บาท จำนวน 49 คน หรือร้อยละ 33.00 จากจำนวนสมาชิก ในกลุ่มนี้ทั้งหมด 4,341 คน

ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก

ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ที่นำมาใช้ในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตรในครอบครัว การศึกษา ระยะเวลาในการทำงานใน ช.ก.ส. และระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ผลการศึกษา ดังนี้

เพศ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี จำนวน 23 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 56.52 เป็นเพศหญิง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 43.48 ส่วนเงินเดือนตั้งแต่ 120,001–240,000 บาทต่อปี จากสมาชิกจำนวน 79 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 65.82 เป็นเพศชาย 27 คน คิดเป็นร้อยละ 34.18 และสมาชิกที่เงินเดือนมากกว่า 240,000 บาท ต่อปี จำนวน 48 คน เป็นเพศหญิง 30 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเป็นเพศชาย 18 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 (ตาราง 3)

อายุ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 47.82 รองลงมา คือ อายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 43.48 และ อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35 ส่วนเงินเดือนตั้งแต่ 120,001–240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31 -40 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 55.70 รองลงมาคือ อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 31.64 และอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี และ อายุสูงกว่า 51 ปี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.33 และสมาชิกที่เงินเดือนสูงกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ อายุสูงกว่า 51 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 และอายุอยู่ระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 (ตาราง 3)

สถานภาพ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 56.52 รองลงมา คือ สมรสแล้ว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 34.78 และหม้าย/หย่าร้าง มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 ส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001–240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพ คือ สมรสแล้ว จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 68.36 รองลงมาคือ โสด มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 22.78 และหม้าย/หย่าร้าง มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.86 และสมาชิกที่เงินเดือนสูงกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพทางครอบครัว คือ สมรสแล้ว จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 68.76 รองลงมาคือ

สถานภาพโสด มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 และหม้าย/หย่าร้าง มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 (ตาราง 3)

การศึกษา จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 69.56 รองลงมา คือ วุฒิการศึกษา ระดับ ปวส./อนุปริญญา มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 26.09 และระดับการศึกษา ปวช./ต่ำกว่า มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35 ส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001–240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 63.29 รองลงมา คือ วุฒิการศึกษาระดับ ปวส./อนุปริญญา มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 13.92 และระดับการศึกษา ปวช./ต่ำกว่า มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 15.19 มีระดับปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.59 และสมาชิกที่เงินเดือนสูงกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมา คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 ส่วนระดับการศึกษา ปวส./อนุปริญญา และปวช./ต่ำกว่า มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.42 (ตาราง 3)

จำนวนบุตรในครอบครัว จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี มีบุตรในครอบครัว 2 คน มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 และมีบุตร 1 คน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.34 และไม่มีบุตรในครอบครัว จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 86.96 ส่วนสมาชิกที่เงินเดือน 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีบุตร 1 คน มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 45.57 รองลงมา คือมีบุตรในครอบครัว 2 คน มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 24.05 และไม่มีบุตรในครอบครัว จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 26.58 และส่วนสมาชิกที่เงินเดือนสูงกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีบุตรในครอบครัว 1 คน มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมา คือ มีบุตรในครอบครัว 2 คน มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และไม่มีบุตรในครอบครัว จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.58 (ตาราง 3)

ระยะเวลาในการทำงานใน ช.ก.ส. จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีระยะเวลาทำงานใน ช.ก.ส. อยู่ระหว่าง 1 -5 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 82.60 และ ต่ำกว่า 1 ปี และอยู่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 ส่วนสมาชิกที่เงินเดือน 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีระยะเวลาทำงานใน ช.ก.ส. อยู่ระหว่าง 11-15 ปี มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 รองลงมา คือ อยู่ระหว่าง 6 -10 ปี มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 40.51 และมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.53 และสมาชิกที่เงินเดือนสูงกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีระยะเวลาทำงานใน ช.ก.ส. สูงกว่า 15 ปีขึ้นไป

มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 79.17 รองลงมา คือ อยู่ระหว่าง 11-15 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.58 และอยู่ระหว่าง 6-10 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 (ตาราง 3)

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 95.71 และอยู่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.29 ส่วนสมาชิกที่เงินเดือน 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ อยู่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 53.16 รองลงมา คือ อยู่ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 27.85 เป็นสมาชิกสหกรณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 16.46 และอยู่ระหว่าง 16-20 ปี กับมากกว่า 25 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.27 และสมาชิกที่เงินเดือนสูงกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ อยู่ระหว่าง 21-25 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 27.08 รองลงมา คือ มากกว่า 25 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22.92 เป็นสมาชิกสหกรณ์อยู่ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 (ตาราง 3)

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด

ข้อมูลทั่วไป	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	13	(56.52)	27	(34.18)	18	(37.50)
หญิง	10	(43.48)	52	(65.82)	30	(62.50)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)
อายุ						
21-30 ปี	11	(47.82)	5	(6.33)	0	(0.00)
31-40 ปี	10	(43.48)	44	(55.70)	6	(12.50)
41-50 ปี	1	(4.35)	25	(31.64)	28	(58.33)
51 ปีขึ้นไป	1	(4.35)	5	(6.33)	14	(29.17)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ						
โสด	13	(59.52)	18	(22.78)	9	(18.75)
หม้าย/หย่าร้าง	2	(8.70)	7	(8.86)	6	(12.50)
สมรส	8	(34.78)	54	(68.36)	33	(68.75)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)
การศึกษา						
ปวช./ต่ำกว่า	1	(4.35)	12	(15.19)	5	(10.42)
ปวส./อนุปริญญา	6	(26.09)	11	(13.92)	5	(10.42)
ปริญญาตรี	16	(69.56)	50	(63.29)	30	(62.50)
ปริญญาโท	0	(0.00)	6	(7.59)	8	(16.66)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)
จำนวนบุตรในครอบครัว						
ไม่มีบุตร	20	(86.96)	21	(26.58)	7	(14.58)
1 คน	1	(4.34)	36	(45.57)	22	(45.83)
2 คน	2	(8.70)	19	(24.05)	15	(31.25)
3 คน	0	(0)	3	(3.80)	3	(6.25)
5 คน	0	(0.00)	0	(0.00)	1	(2.08)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)
ระยะเวลาการเป็นพนักงาน ข.ก.ส.						
ต่ำกว่า 1 ปี	2	(8.70)	0	(0.00)	0	(0.00)
1 - 5 ปี	19	(82.60)	10	(12.66)	0	(0.00)
6 - 10 ปี	2	(8.70)	32	(40.51)	3	(6.25)
11 - 15 ปี	0	(0.00)	35	(44.30)	7	(14.58)
15 ปีขึ้นไป	0	(0.00)	2	(2.53)	38	(79.17)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์						
ต่ำกว่า 5 ปี	22	(95.71)	13	(16.46)	0	(0.00)
6-10 ปี	1	(4.29)	42	(53.16)	8	(16.67)
11-15 ปี	0	0	22	(27.85)	7	(14.55)
16-20 ปี	0	0	1	(1.27)	9	(18.75)
21-25 ปี	0	0	0	0	13	(27.08)
มากกว่า 25 ปี	0	0	1	(1.27)	11	(22.92)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)

ข้อมูลการออมของสมาชิก

การศึกษาหาเกี่ยวกับการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นรูปตัวเงิน ไม่ว่าจะเป็นการออมเงินกับสหกรณ์ในประเภทต่าง ๆ ที่สหกรณ์มีให้บริการ หรือการฝากเงินยังที่อื่น ๆ การออมเป็นอสังหาริมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ หรือการออมเพื่อการศึกษาของตนเอง และบุตรของสมาชิกสหกรณ์

การออมเป็นเงินค่าหุ้นรายเดือน จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี จำนวน 23 คน ส่วนใหญ่ส่งค่าหุ้นน้อยกว่า 1,000 บาท มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 95.65 และส่งค่าหุ้นระหว่าง 1,001-2,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35 ส่วนเงินเดือนตั้งแต่ 120,001-240,000 บาทต่อปี จากสมาชิกจำนวน 79 คน ส่วนใหญ่มีการส่งค่าหุ้นน้อยกว่า 1,000 บาท มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 56.96 และส่งค่าหุ้นอยู่ระหว่าง 1,001-2,000 บาท จำนวนเท่ากับ คือ 28 คน คิดเป็นร้อยละ 35.44 จำนวนน้อยที่สุดคือ ส่งค่าหุ้นมากกว่า 3,000 บาท มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 และสมาชิกที่เงินเดือนมากกว่า 240,000 บาท ต่อปี จำนวน 48 คน ส่วนใหญ่มีการส่งค่าหุ้น อยู่ระหว่าง 1,001-2,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ ส่งค่าหุ้นมากกว่า 3,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 (ตาราง 4)

อัตราการส่งค่าหุ้น จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ส่งค่าหุ้นในอัตราที่สูงกว่าสหกรณ์กำหนด มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 60.87 และส่งหาหุ้นในอัตราตามที่สหกรณ์กำหนด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 39.13 ส่วนเงินเดือนตั้งแต่ 120,001–240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ส่งค่าหุ้นในอัตราที่สูงกว่าสหกรณ์กำหนด มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 54.43 และส่งหาหุ้นในอัตราตามที่สหกรณ์กำหนด จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 45.15 ส่วนเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ส่งค่าหุ้นในอัตราที่สูงกว่าสหกรณ์กำหนด มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และส่งหาหุ้นในอัตราตามที่สหกรณ์กำหนด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 (ตาราง 4)

อัตราการส่งเงินค่าหุ้นที่สหกรณ์กำหนด จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอัตราการส่งค่าหุ้นที่สหกรณ์กำหนดนั้นเหมาะสมแล้ว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 82.61 และคิดว่าอัตราการส่งที่สหกรณ์กำหนดสูงเกินไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 17.39 ส่วนเงินเดือนตั้งแต่ 120,000–240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่อัตราการส่งค่าหุ้นที่สหกรณ์กำหนดนั้นเหมาะสมแล้ว จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 82.28 และคิดว่าอัตราการส่งที่สหกรณ์กำหนดสูงเกินไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.12 และคิดว่าอัตราการส่งค่าหุ้นต่ำเกินไป มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 ส่วนเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่คิดว่าอัตราการส่งค่าหุ้นที่สหกรณ์กำหนดนั้นเหมาะสมแล้ว มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 79.17 และคิดว่าสูงเกินไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ส่วนสมาชิกที่เห็นว่าอัตราการส่งค่าหุ้นต่ำเกินไป มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 (ตาราง 4)

ตาราง 4 จำนวน และร้อยละของการออมเป็นเงินค่าหุ้นและอัตราการส่งค่าหุ้นรายเดือน

การออมเป็นเงิน	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การออมเป็นเงินค่าหุ้นรายเดือน						
น้อยกว่า 1,000 บาท	22	(95.65)	45	(56.96)	5	(10.42)
1,001 – 2,000 บาท	1	(4.35)	28	(35.44)	28	(58.33)
มากกว่า 2,000 บาท	0	(0.00)	6	(7.60)	15	(31.25)
รวม	23	(100.00)	79	(100.0)	48	(100.00)

ตาราง 4 (ต่อ)

การออมเป็นเงิน	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อัตราการส่งค่าหุ้น						
ตามอัตราที่กำหนด	9	(39.13)	36	(45.57)	18	(37.50)
สูงกว่าที่กำหนด	14	(60.87)	43	(54.43)	30	(62.50)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)
อัตราส่งเงินค่าหุ้นที่สหกรณ์กำหนด						
เหมาะสมแล้ว	19	(82.61)	65	(82.28)	38	(79.17)
สูงเกินไป	4	(17.39)	8	(10.12)	6	(12.50)
ต่ำเกินไป	0	(0.00)	6	(7.60)	4	(8.33)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)

การฝากเงินแต่ละประเภท จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ฝากเงินประเภทออมทรัพย์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาคือฝากเงินประเภทออมทรัพย์พิเศษ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ฝากเงินประเภทออมทรัพย์ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 52.38 รองลงมาคือฝากออมทรัพย์พิเศษ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 40.48 ฝากเกษียณเกษมสุข จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.95 และฝากประจำ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.19 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มีการฝากเงินประเภทออมทรัพย์มากที่สุด มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ ฝากแบบออมทรัพย์พิเศษ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29 และฝากแบบเกษียณเกษมสุข จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.57 (ตาราง 5)

ความถี่ในการฝากเงิน จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ฝากเงินรายเดือน มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาคือฝากเงินเมื่อมีเงินได้พิเศษ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และฝากตามความสะดวกของสมาชิก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ส่วนฝากรายสัปดาห์ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 และส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ฝากเงินตามความสะดวกของสมาชิก

มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 48.81 รองลงมาคือฝากเงินแบบรายเดือน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 30.95 และฝากเงินเมื่อมีเงินได้พิเศษ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 20.24 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ฝากเงินตามความสะดวกของสมาชิก มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 60.71 รองลงมาคือฝากเงินแบบรายเดือน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 30.36 และฝากเงินเมื่อมีเงินได้พิเศษ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.93 (ตาราง 5)

ตาราง 5 จำนวน และร้อยละการฝากเงินแต่ละประเภทของสมาชิกสหกรณ์

ประเภทเงินฝาก	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ฝากออมทรัพย์	10	(62.50)	44	(52.38)	32	(57.14)
ฝากออมทรัพย์พิเศษ	6	(37.50)	34	(40.48)	22	(39.29)
ฝากประจำ	0	(0.00)	1	(1.19)	0	(0.00)
ฝากเกษียณเกษมสุข	0	(0.00)	5	(5.95)	2	(3.57)
รวม	16	(100.00)	84	(100.00)	56	(100.00)
ความถี่ในการฝากเงิน						
รายสัปดาห์	1	(6.25)	0	(0.00)	0	(0.00)
รายเดือน	7	(43.75)	26	(30.95)	17	(30.36)
เมื่อมีเงินได้พิเศษ	5	(31.25)	17	(20.24)	5	(8.93)
ตามสะดวก	3	(18.75)	41	(48.81)	34	(60.71)
รวม	16	(100.00)	84	(100.00)	56	(100.00)

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สถานที่อื่นที่สมาชิกออมเงิน จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่จะมีการฝากเงินในที่อื่น ๆ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนฌาปนกิจศพ มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ส่วนฝากเงินที่ธนาคารพาณิชย์ มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 35.56 และนำไปลงทุนในตราสารหนี้ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 24.44 ส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่จะมีการฝากเงินในที่อื่น ๆ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 37.99 ส่วนฝากเงินที่ธนาคารพาณิชย์ มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 36.31 และลงทุน

ในตราสารหนี้ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 25.14 มีการปล่อยให้ผู้กู้ยืม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.56 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ฝากเงินที่ธนาคารพาณิชย์ มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือฝากเงินแบบอื่น ๆ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 30.48 และลงทุนในตราสารหนี้ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 29.52 (ตาราง 6)

ตาราง 6 จำนวน และร้อยละในการฝากเงินของสมาชิกกับสถานที่อื่น

สถานที่อื่น	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ธนาคารพาณิชย์	16	(35.56)	65	(36.31)	42	(40.00)
ลงทุนในตราสารหนี้	11	(24.44)	45	(25.14)	31	(29.52)
ให้ผู้กู้ยืม	0	(0.00)	1	(0.56)	0	(0.00)
อื่น ๆ	18	(40.00)	68	(37.99)	32	(30.48)
รวม	45	(100.00)	179	(100.00)	105	(100.00)

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การออมเป็นอสังหาริมทรัพย์โดยผู้เงินสหกรณ์ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ผู้เงินสหกรณ์เพื่อนำไปทำไร่บ้านหรือซ่อมไร่บ้าน มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ส่วนผู้เพื่อซื้อบ้านพร้อมที่ดิน ห้องชุด/อาคารชุด และอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ผู้เงินเพื่อนำไปซ่อมแซมบ้าน มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 รองลงมาคือผู้เงินเพื่อนำไปซื้อบ้านจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 18.97 และซื้อบ้านพร้อมที่ดิน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 17.24 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ผู้เงินเพื่อนำไปซื้อบ้านพร้อมที่ดินจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 26.98 รองลงมาคือผู้เงินเพื่อนำไปทำซ่อมแซมบ้าน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 15.87 และนำไปซื้อที่ดิน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 19.45 (ตาราง 7)

ตาราง 7 จำนวน และร้อยละในการออมเงินของสมาชิกเป็นอสังหาริมทรัพย์

อสังหาริมทรัพย์	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดิน	0	(0.00)	5	(8.62)	12	(19.05)
บ้าน	0	(0.00)	11	(18.97)	11	(17.46)
บ้านพร้อมที่ดิน	1	(14.29)	10	(17.24)	17	(26.46)
ห้องชุดและอาคารชุด	1	(14.29)	8	(13.79)	1	(1.59)
อพาร์ทเมนต์	0	(0.00)	1	(1.72)	7	(11.11)
ซ่อมแซมบ้าน	0	(0.00)	20	(34.48)	10	(15.87)
ทำรั้วบ้านหรือซ่อมรั้ว	4	(57.14)	1	(1.72)	5	(15.87)
อื่นๆ	1	(14.29)	2	(3.45)	0	(0.00)
รวม	7	(100.00)	58	(100.00)	63	(100.00)

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การออมเป็นสังหาริมทรัพย์โดยผู้เงินสหกรณ์ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่มีเงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ผู้เงินสหกรณ์เพื่อซื้อรถจักรยานยนต์ มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 ผู้เพื่อซื้อผู้เย็น และอื่น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ผู้เงินเพื่อนำไปซื้อรถยนต์ มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 75.65 รองลงมาคือผู้เงินเพื่อซื้อรถจักรยานยนต์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 และนำไปซื้อของอื่น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 ซื้อไมโครเวฟ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ผู้เงินเพื่อนำไปซื้อรถยนต์ มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50 รองลงมาคือผู้เงินเพื่อซื้อรถจักรยานยนต์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และนำไปซื้อของอื่นๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ซื้อเตาไมโครเวฟ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 (ตาราง 8)

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละในการออมเงินของสมาชิกเป็นสังหาริมทรัพย์

อสังหาริมทรัพย์	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รถยนต์	0	(0.00)	28	(75.68)	31	77.50)
รถจักรยานยนต์	7	(63.64)	6	(16.22)	4	(10.00)
รถจักรยาน	0	(0.00)	0	(0.00)	0	(0.00)
ตู้เย็น	2	(18.18)	0	(0.00)	0	(0.00)
เตาไมโครเวฟ	0	(0.00)	1	(2.70)	2	(5.00)
เตาอบไฟฟ้า	0	(0.00)	0	(0.00)	0	(0.00)
เตาหุงต้ม	0	(0.00)	0	(0.00)	0	(0.00)
อื่นๆ	2	(18.18)	2	(5.40)	3	(7.50)
รวม	11	(100.00)	23	(100.00)	40	(100.00)

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การออมเพื่อการศึกษาของตนเอง โดยการกู้เงินสหกรณ์ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่กู้เงินเพื่อนำไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และนำไปศึกษาต่อในระดับอื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่นำไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 71.42 และระดับปริญญาตรี กับระดับอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 (ตาราง 9)

ตาราง 9 จำนวน และร้อยละในการออมเงินของสมาชิกเพื่อการศึกษาของตนเอง

ระดับการศึกษา	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	(0.00)	0	(0.00)	0	(0.00)
ปริญญาตรี	0	(0.00)	3	(37.50)	1	(14.29)
ปริญญาโท	0	(0.00)	4	(50.00)	5	(71.42)
ปริญญาเอก	0	(0.00)	0	(0.00)	0	(0.00)
อื่น ๆ	0	(0.00)	1	(12.50)	1	(14.29)
รวม	0	(100.00)	8	(100.00)	7	(100.00)

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การออมเพื่อการศึกษาของบุตร จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่มีเงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี สมาชิกกู้เงินเพื่อนำไปให้บุตรเรียนระดับประถมศึกษาและระดับปริญญาตรี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกกู้เงินเพื่อนำไปให้บุตรเรียนระดับประถมศึกษา มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และระดับ ปวส. กับระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกกู้เงินเพื่อนำไปให้บุตรเรียนระดับปริญญาตรี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และระดับประถมศึกษา ปวส. และปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 (ตาราง 10)

ตาราง 10 จำนวน และร้อยละในการออมเงินของสมาชิกเพื่อการศึกษาของบุตร

ระดับการศึกษา	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	1	(50.00)	3	(42.86)	1	(16.67)
มัธยมศึกษา	0	(0.00)	0	(0.00)	0	(0.00)
ปวช.	0	(0.00)	0	(0.00)	0	(0.00)

ตาราง 10 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปวส.	0	(0.00)	1	(14.29)	1	(16.67)
ปริญญาตรี	1	(50.00)	2	(28.57)	0	(0.00)
ปริญญาโท	0	(0.00)	1	(14.29)	3	(50.00)
ปริญญาเอก	0	(0.00)	0	(0.00)	1	(16.67)
อื่น ๆ	0	(0.00)	0	(0.00)	0	(0.00)
รวม	2	(100.00)	7	(100.00)	6	(100.00)

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การออมโดยการชำระหนี้นอกสหกรณ์ โดยกู้เงินสหกรณ์ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี สมาชิกออมโดยการชำระหนี้นอกสหกรณ์ที่เป็นหนี้สถานพยาบาล โดยคนในครอบครัวเจ็บป่วย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001-240,000 บาทต่อปี สมาชิกออมโดยการชำระหนี้นอกสหกรณ์ที่เป็นหนี้เงินซึ่งดอกเบี้ยสูงกว่าของสหกรณ์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 และหนี้นอกสหกรณ์ที่เป็นหนี้สถานพยาบาล โดยคนในครอบครัวเจ็บป่วย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี สมาชิกออมโดยการชำระหนี้นอกสหกรณ์ที่เป็นหนี้เงินซึ่งดอกเบี้ยสูงกว่าของสหกรณ์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 และหนี้นอกสหกรณ์ที่เป็นหนี้สถานพยาบาล โดยคนในครอบครัวเจ็บป่วย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 (ตาราง 11)

ตาราง 11 จำนวน และร้อยละของการออมโดยการชำระหนี้นอกสหกรณ์ โดยผู้เงินสหกรณ์

การชำระหนี้นอกสหกรณ์	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- หนี้เงินซึ่งดอกเบี้ยสูงกว่าของสหกรณ์	0	(0.00)	11	(78.57)	7	(77.78)
- หนี้สถานพยาบาลโดยคนในครอบครัวเจ็บป่วย	1	100.00	3	(24.43)	2	(22.22)
รวม	1	(100.00)	14	(100.00)	9	(100.00)

ประเภทเงินกู้ของสมาชิก จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาท ต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกจะใช้เงินกู้ฉุกเฉิน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา คือ เงินกู้สามัญ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และเงินกู้พิเศษ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001-240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกจะใช้เงินกู้สามัญ มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 47.52 รองลงมา คือ เงินกู้พิเศษ 28 คน คิดเป็นร้อยละ 27.72 และเงินกู้ฉุกเฉิน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาท ต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกจะใช้เงินกู้สามัญ มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 44.29 รองลงมา คือ เงินกู้ฉุกเฉิน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และเงินกู้พิเศษ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 (ตาราง 12)

ตาราง 12 จำนวน และร้อยละของประเภทเงินกู้ของสมาชิก

ประเภทเงินกู้	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เงินกู้ฉุกเฉิน	14	56.00	25	24.75	21	30.00
เงินกู้สามัญ	10	40.00	48	47.52	31	44.29
เงินกู้พิเศษ	1	4.00	28	27.72	18	25.71
รวม	25	(100.00)	101	(100.00)	70	(100.00)

หมายเหตุ: ตอบถ้าได้มากกว่า 1 คำตอบ

ปริมาณหนี้สินทั้งหมดที่มีกับสหกรณ์ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกมีหนี้สินกับสหกรณ์ 10,001–50,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และเป็นหนี้ 50,000–100,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001–240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกมีหนี้ มากกว่า 100,000 บาท มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 47.52 รองลงมา คือ เป็นหนี้ 50,001-100,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 25.74 และเป็นหนี้ 10,001–50,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 20.79 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกมีหนี้กับสหกรณ์ ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมา คือ เป็นหนี้มากกว่า 100,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 และเป็นหนี้ 10,001-50,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 18.57 (ตาราง 13)

ตาราง 13 จำนวน และร้อยละของปริมาณหนี้สินทั้งหมดที่มีกับสหกรณ์

ปริมาณหนี้สิน	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	7	(28.00)	6	(5.94)	2	(2.86)
10,001-50,000 บาท	9	(36.00)	21	(20.79)	13	(18.57)
50,001 – 100,000 บาท	4	(16.00)	26	(25.74)	30	(42.86)
มากกว่า 100,000 บาท	5	(20.00)	48	(47.52)	25	(35.71)
รวม	25	(100.00)	101	(100.00)	70	(100.00)

ลักษณะหนี้สินนอกสหกรณ์ของสมาชิก จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี สมาชิกมีหนี้สินที่เป็นสินเชื่อเครดิต จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และเป็นสินเชื่อการเคหะ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ส่วนสมาชิกที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 120,001–240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกมีหนี้สินที่เป็นสินเชื่อเครดิต มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 43.66 รองลงมา คือ เป็นสินเชื่อรถยนต์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 เป็นสินเชื่อส่วนบุคคล จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 15.49 เป็นสินเชื่อการเคหะ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 11.27 และสมาชิกที่มีเงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกมีหนี้ที่เป็นสินเชื่อเครดิต มีจำนวน 18 คน

คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา คือเป็นสินเชื่อบุคคล กับสินเชื่อการเคหะ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 และเป็นสินเชื่อรถยนต์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 (ตาราง 14)

ตาราง 14 จำนวน และร้อยละของลักษณะหนี้สินนอกสหกรณ์ของสมาชิก

ปริมาณหนี้สิน	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สินเชื่อบุคคล	0	(0.00)	11	(15.49)	10	(20.83)
สินเชื่อห้างสรรพสินค้า	0	(0.00)	7	(9.86)	4	(8.33)
สินเชื่อเครดิต	3	(75.00)	31	(43.66)	18	(37.50)
สินเชื่อรถยนต์	0	(0.00)	12	(16.90)	6	(12.50)
สินเชื่อการเคหะ	1	(25.00)	8	(11.27)	10	(20.84)
สินเชื่ออื่น ๆ	0	(0.00)	2	(2.82)	0	(0.00)
รวม	4	(100.00)	71	(100.00)	48	(100.00)

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การนำเงินมาฝากของสมาชิกเงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ที่นำเงินมาฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เนื่องจากเห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีความน่าเชื่อถือ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 37.21 รองลงมาคิดว่าได้รับบริการที่มีความสะดวก และรวดเร็ว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 27.91 และคิดว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากอยู่ในเกณฑ์ที่ดี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 23.26 มีการบริการที่หลากหลาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.98 ส่วนความคิดเห็นด้านอื่น ๆ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์อยู่ในที่งาน จึงไม่ต้องรีบร้อน ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางเพื่อไปทำธุรกรรม มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.65 (ตาราง 15)

การนำเงินมาฝากของสมาชิกเงินเดือนต่ำกว่า 120,001-240,000 บาทต่อปี จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนต่ำกว่า 120,001-240,000 บาทต่อปี ที่นำเงินมาฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เนื่องจากเห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีความน่าเชื่อถือ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 37.36 รองลงมาคิดว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากอยู่ในเกณฑ์ที่ดี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 33.91 และได้รับบริการที่มีความสะดวก และรวดเร็ว จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 21.84 และคิดว่ามีการ

บริการที่หลากหลาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60 ส่วนความคิดเห็นด้านอื่น ๆ เช่น ทำการเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยเงินของธนาคารแล้วพบว่า สหกรณ์ให้ดอกเบี้ยสูงกว่า และการฝากเงินไม่ต้องเสียภาษี ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางเพื่อไปทำธุรกรรม มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 (ตาราง 15)

การนำเงินมาฝากของสมาชิกเงินเดือนสูงกว่า 240,000 บาทต่อปี จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่เงินเดือนมากกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่เห็นว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 35.05 รองลงมาคิดว่า ได้รับบริการที่มีความสะดวก และรวดเร็ว จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30.93 และมีความน่าเชื่อถือในสหกรณ์ จำนวน 27 คิดเป็นร้อยละ 27.84 คิดว่ามีการบริการที่หลากหลาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.15 ส่วนความคิดเห็นด้านอื่น ๆ เช่น ถ้ามีเงินฝากจำนวนมาก สามารถขยายเงินกู้เพิ่มขึ้นได้มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 (ตาราง 15)

ตาราง 15 จำนวน และร้อยละ การนำเงินมาฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ของสมาชิก

สาเหตุการนำเงินมาฝาก กับสหกรณ์	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001-240,000 บาท		สูงกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อัตราดอกเบี้ยดี	10	23.26	59	33.91	34	35.05
ได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว	12	27.91	38	21.84	30	30.93
บริการที่หลากหลาย	3	6.98	8	4.60	5	5.15
ความน่าเชื่อถือ	16	37.21	65	37.36	27	27.84
อื่น ๆ	2	4.65	4	2.30	1	1.03
รวม	43	100.00	174	100.00	97	100.00

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก

ศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือหาแนวทางเพื่อให้สมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ไม่เพียงแต่ทำธุรกิจด้านสินเชื่อเท่านั้น และหาแนวทางเพื่อให้สมาชิกออมเงินกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น

การที่สมาชิกไม่นำเงินมาฝากกับสหกรณ์ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่มีเงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาท ต่อปี การที่สมาชิกไม่นำเงินมาฝากกับสหกรณ์ ส่วนใหญ่คิดว่าสหกรณ์มีบริการที่น้อยเกินไป เน้นเฉพาะการให้สินเชื่อ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 35.14 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่ำ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.62 ได้รับบริการซ้ำ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.11 และขาดความน่าเชื่อถือ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

ส่วนสมาชิกที่มีรายได้ 120,001–240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่คิดว่าสหกรณ์มีบริการที่น้อยเกินไป จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 53.66 ได้รับบริการซ้ำ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 14.63 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่ำ จำนวน 11 คิดเป็นร้อยละ 13.41 และขาดความน่าเชื่อถือ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.66

และสมาชิกที่มีรายได้สูงกว่า 240,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่คิดว่าสหกรณ์มีบริการที่น้อยเกินไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 49.23 ได้รับบริการซ้ำ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.62 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่ำ จำนวน 5 คิดเป็นร้อยละ 7.69 และขาดความน่าเชื่อถือ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 3.08 (ตาราง 16)

ตาราง 16 จำนวน และร้อยละของสาเหตุที่สมาชิกไม่นำเงินมาฝากกับสหกรณ์

สาเหตุที่สมาชิกไม่นำเงิน มาฝากกับสหกรณ์	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อัตราดอกเบี้ยต่ำ	8	(21.62)	11	(13.41)	5	(7.69)
ได้รับบริการที่ช้า	3	(8.11)	12	(14.63)	3	(4.62)
บริการไม่มีความ หลากหลาย	13	(35.14)	44	(53.66)	32	49.23)
ขาดความน่าเชื่อถือ	1	(2.70)	3	(3.66)	2	(3.08)
อื่น ๆ	12	(32.43)	12	(14.63)	23	(35.38)
รวม	37	(100.00)	82.	(100.00)	65.	(100.00)

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การรับรู้เกี่ยวกับแหล่งข่าวที่มาของการรับฝากเงิน จากการศึกษา พบว่าสมาชิกที่มีเงินเดือนต่ำกว่า 120,000 บาท ต่อปี สมาชิกรับทราบเกี่ยวกับการฝากเงินของสหกรณ์ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากเพื่อนสมาชิก ด้วยตนเอง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ส่วนเอกสารสำหรับการเผยแพร่ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 24.44 จากคณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 2 คิดเป็นร้อยละ 2.44 และจากประชุมใหญ่ของสหกรณ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22

ส่วนสมาชิกที่มีรายได้ 120,001-240,000 บาทต่อปี สมาชิกรับทราบเกี่ยวกับการฝากเงินของสหกรณ์ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากเพื่อนสมาชิก ด้วยตนเอง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 ส่วนเอกสารสำหรับการเผยแพร่ จำนวน 39 คิดเป็นร้อยละ 26.90 จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 22.76 จากคณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 7 คิดเป็นร้อยละ 4.83 และจากประชุมใหญ่ของสหกรณ์ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.67

และสมาชิกที่มีรายได้สูงกว่า 240,000 บาทต่อปี สมาชิกรับทราบเกี่ยวกับการฝากเงินของสหกรณ์ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากเอกสารเผยแพร่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 26.88 จากเพื่อนสมาชิกส่วนเอกสารสำหรับการเผยแพร่ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.73 จากและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 25.01 และจากประชุมใหญ่ของสหกรณ์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.83 (ตาราง 17)

ตาราง 17 จำนวน และร้อยละของแหล่งข่าวที่ทราบเกี่ยวกับการรับฝากเงินของสหกรณ์

แหล่งข่าวสารของ สมาชิก	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001 - 240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เอกสารเผยแพร่	11	(24.44)	39	(26.90)	25	(26.88)
การประชุมใหญ่ของ สหกรณ์	1	(2.22)	16	(11.03)	11	(11.83)
กรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่	2	(4.44)	7	(4.83)	10	(10.75)
เพื่อนสมาชิก	11	(24.44)	33	(22.76)	24	(25.81)
รวม	20	(44.44)	50	(34.48)	23	(24.73)
	45	(100.00)	145	(100.00)	93	(100.00)

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การส่งเสริมการรับฝากเงิน จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่มีรายได้ต่ำกว่า 120,000 บาท ต่อปี มีความคิดเห็นว่าสหกรณ์ควรมีการส่งเสริมการรับฝากเงินของสมาชิก จำนวน 22 คน คิดเป็น ร้อยละ 95.65 ส่วนสมาชิกที่มีรายได้ 120,001–240,000 บาท มีความคิดเห็นว่าสหกรณ์ควรมีการส่งเสริมการรับฝากเงินของสมาชิก จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 89.74 และสมาชิกที่มีรายได้มากกว่า 240,000 บาทต่อปี มีความคิดเห็นว่าสหกรณ์ควรมีการส่งเสริมการรับฝากเงินของสมาชิก จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 82.98

การปรับปรุงระบบการรับฝากเงิน จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่มีรายได้ต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี มีความคิดเห็นว่าสหกรณ์ควรมีการปรับปรุงระบบการรับฝากเงินของสหกรณ์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 95.65 ส่วนสมาชิกที่มีรายได้ 120,001–240,000 บาท ปี มีความคิดเห็นว่าสหกรณ์ควรมีการปรับปรุงระบบการรับฝากเงินของสหกรณ์ จำนวน 68 คน คิดเป็น ร้อยละ 87.18 และสมาชิกที่มีรายได้มากกว่า 240,000 บาทต่อปี มีความคิดเห็นว่าสหกรณ์ควรมีการส่งเสริมการรับฝากเงินของสมาชิก จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 85.42

การจัดกิจกรรมส่งเสริม จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่มีรายได้ต่ำกว่า 120,000 บาท ต่อปี มีความคิดเห็นว่าสหกรณ์ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรับฝากเงินของสมาชิก จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนสมาชิกที่มีรายได้ 120,001–240,000 บาท มีความคิดเห็นว่า สหกรณ์ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรับฝากเงินของสมาชิก จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ

94.94 และสมาชิกที่มีรายได้มากกว่า 240,000 บาทต่อปี มีความคิดเห็นว่าสหกรณ์ควรมีการส่งเสริมการรับฝากเงินของสมาชิก จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 91.67 (ตาราง 18)

ตาราง 18 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นในการส่งเสริมการรับฝากเงิน การปรับปรุงระบบ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออมของสมาชิก

แสดงความคิดเห็น	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,001-240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การส่งเสริมการรับฝากเงิน						
ควร	22	(95.65)	70	(89.74)	39	(82.98)
ไม่ควร	1	(4.35)	8	(10.26)	9	(17.02)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)
การปรับปรุงระบบการรับฝากเงิน						
ควร	22	(95.65)	68	(87.18)	41	(85.42)
ไม่ควร	1	(4.35)	10	(12.82)	7	(14.58)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)
การจัดกิจกรรมส่งเสริม						
ควร	23	(100.00)	75	(94.94)	44	(91.67)
ไม่ควร	0	(0.00)	4	(5.06)	4	(8.33)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)

อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่มีรายได้ต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี มีความคิดเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 82.61 และคิดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากต่ำเกินไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 17.39 ส่วนสมาชิกที่มีรายได้ 120,001–240,000 บาท มีความคิดเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 56.96 ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากต่ำเกินไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 43.04 และอัตราดอกเบี้ยสูงเกินไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.32 และสมาชิกที่มีรายได้มากกว่า 240,000 บาทต่อปี มีความคิดเห็นว่าอัตรา

ดอกเบียเงินรับฝากของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83 และคิดว่าอัตราดอกเบียเงินรับฝากต่ำเกินไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 54.17

อัตราดอกเบียเงินกู้ จากการศึกษา พบว่า สมาชิกที่มีรายได้ต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี มีความคิดเห็นว่าอัตราดอกเบียเงินกู้ของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 78.26 และคิดว่าอัตราดอกเบียเงินกู้สูงเกินไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 21.74 ส่วนสมาชิกที่มีรายได้ 120,001–240,000 บาท มีความคิดเห็นว่าอัตราดอกเบียเงินกู้ของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 50.63 และคิดว่าอัตราดอกเบียเงินกู้สูงเกินไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 49.37 และสมาชิกที่มีรายได้มากกว่า 240,000 บาทต่อปี มีความคิดเห็นว่าอัตราดอกเบียเงินกู้ของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และคิดว่าอัตราดอกเบียเงินกู้สูงเกินไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 (ตาราง 19)

ตาราง 19 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราดอกเบียเงินฝาก และอัตราดอกเบียเงินกู้

แสดงความคิดเห็น	รายได้ต่อปี					
	ต่ำกว่า 120,000 บาท		120,000-240,000 บาท		มากกว่า 240,000 บาท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อัตราดอกเบียเงินฝาก						
เหมาะสม	19	(82.61)	45	(56.96)	22	(45.83)
ต่ำเกินไป	4	(17.39)	34	(43.04)	26	(54.17)
สูงเกินไป	0	(0.00)	0	(0.00)	0	(0.00)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)
อัตราดอกเบียเงินกู้						
เหมาะสม	18	(78.26)	40	(50.63)	30	(62.50)
สูงเกินไป	5	(21.74)	39	(49.37)	18	(37.50)
รวม	23	(100.00)	79	(100.00)	48	(100.00)

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาในบทต่างๆ ข้างต้นจะสรุปและเสนอแนะ แยกเป็น 2 คือ ด้านองค์การ และด้านธุรกิจเพื่อพัฒนาการออมทรัพย์ของสมาชิก สกส. โดยจะนำผลการศึกษา ด้านผลการสำรวจข้อมูลจากสมาชิกรวมไว้ในด้านองค์การ หรือด้านธุรกิจแล้วแต่กรณีที่เกี่ยวข้องกันในด้านใด

สรุปด้านองค์การ

โครงสร้างด้านองค์การของ สกส. ประกอบด้วย

- (1) ด้านบุคคล
- (2) ด้านสินทรัพย์ และ
- (3) ด้านกฎหมาย

(1) ในด้านบุคคล จะสรุปเกี่ยวกับสมาชิกและพนักงานดังต่อไปนี้ในปี 2546 สกส. มีสมาชิก 13,156 คน มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ 15 คน ซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิก มีผู้ตรวจสอบกิจการ 5 คน และมีพนักงานเจ้าหน้าที่ (ลูกจ้าง) 26 คน สกส. มีระเบียบให้สมาชิก 13,156 คน นั้น ออมทรัพย์ในรูปการถือหุ้นทุกคน ตามอัตราส่วนทางเงินได้รายเดือนของสมาชิก สมาชิกถือหุ้นโดยเฉลี่ยคนละ 165,036 บาท (มูลค่าหุ้น ๆ ละ 10 บาท) มีเงินรับฝากใน สกส. รวม 1,946.57 ล้านบาท หรือโดยเฉลี่ยต่อสมาชิก 147,960 บาท ต่อสมาชิกในปี 2546

การออมของสมาชิกในรูปการถือหุ้นต่ำกว่า 1,000 บาท ร้อยละ 48.00 ของสมาชิก และสูงกว่า 1,000 บาท ร้อยละ 52.00 และสมัครใจส่งค่าหุ้นรายเดือนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 58.00

อย่างไรก็ดี ข้อเท็จจริงตามงบดุลปี 2545 และปี 2546 ปรากฏว่า ทุนเรือนหุ้นของ สกส. เพิ่มจาก 1,797.45 ล้านบาทในปี 2545 เพิ่มขึ้น 373.77 ล้านบาท หรือร้อยละ 20.80 ดังนั้น โดยเฉลี่ยสมาชิกได้ออมทรัพย์ในรูปการถือหุ้นเพิ่มขึ้นคนละ 28,411 บาท หรือ 2,841 หุ้นต่อคน นับว่าเป็นการพัฒนาการออมทรัพย์ของสมาชิกได้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ในการออมทรัพย์ของสมาชิกในรูปเงินฝากประเภทต่าง ๆ นั้น ข้อมูลที่สำรวจได้จากสมาชิก พบว่า ร้อยละ 57.33 ของสมาชิกฝากเงินประเภทออมทรัพย์ ร้อยละ 41.33 ฝากเงินประเภทออมทรัพย์พิเศษ และร้อยละ 4.70 ฝากเงินประเภทออมทรัพย์เกษียณเกษมสุข แต่ไม่มี

ข้อมูลว่ามีจำนวนเงินฝากของสมาชิกอย่างไรก็ดี มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเงินรับฝากของ สกส. ตามบัญชีปี 2545 ว่าเงินรับฝากเพิ่มจาก 1,924.29 ล้านบาท ในปี 2545 เป็น 1,946.56 ในปี 2546 เท่ากับเพิ่มขึ้น 22.27 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.16 ดังนั้น แสดงว่า สมาชิก สกส. ได้ออมทรัพย์ในรูปเงินฝากเพิ่มขึ้นคนละ 1,693 บาทต่อปี

โดยทฤษฎีเศรษฐศาสตร์/เงินออมของสังคมจะต้องมีผู้นำไปลงทุน จึงจะทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียน และเติบโตขึ้นได้ กรณีของ สกส. ก็ไม่ใช่ข้อยกเว้น ดังนั้น สกส. จึงนำเงินออมใน สกส. ทุกรูปแบบให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนซื้อทรัพย์สินและลงทุนในการศึกษา ทรัพย์สินที่สมาชิกกู้ไปลงทุน ซื้อผ่อนส่งนั้น ประกอบด้วย อสังหาริมทรัพย์ คือ บ้านหรือที่อยู่อาศัยรูปแบบต่างๆ รวมทั้งที่ดิน และสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และเครื่องใช้ในครัวเรือน ส่วนที่กู้ไปลงทุนเพื่อการศึกษาเป็นการของตนเองเป็นส่วนมาก เป็นของบุตรเป็นส่วนน้อย

หนี้สินเงินกู้ของสมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 52.00 ของสมาชิกกู้เงินจำนวน 100,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 40.00 กู้เงินระหว่าง 50,000-100,000 บาท และร้อยละ 29.00 กู้เงินระหว่าง 10,000-50,000 บาท

สกส. มีพนักงานลูกจ้าง จำนวน 26 คน ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้บริการต่าง ๆ แก่สมาชิก 506 คน ต่อพนักงานหนึ่งคน ส่วนการบริหารจัดการสินทรัพย์ของ สกส. เฉลี่ยคนละ 189.53 ล้านบาท มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อปี คนละ 215,457 บาท หรือเดือนละ 17,955 บาท จำนวนเงินเดือนของพนักงานคิดเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนของ สกส. ปี 2546 เพียงร้อยละ 2.41 เท่านั้น (เงิน 5,601,883.26 บาท) ในการดำเนินธุรกิจขององค์การใดก็ตาม พนักงานลูกจ้างเป็นฝ่ายจัดการธุรกิจขององค์การ เป็นกลไกขับเคลื่อนขององค์การและธุรกิจขององค์การที่สำคัญมากไม่น้อยกว่าองค์ประกอบโครงสร้างขององค์การอย่างอื่น

หากปล่อยให้ระบบงานทำให้พนักงานทำงานมาก เกินกว่าที่ควรจะเป็น และองค์การก็จ่ายเงินเดือนให้น้อยกว่าความเหมาะสม ประสิทธิภาพการจัดการองค์การและธุรกิจ ของ สกส. ให้บริการร้อยละ 53.33 ของสมาชิกและเกิดจากการจัดให้มีบริการหลายอย่างของ สกส. ร้อยละ 40.00 ของสมาชิก การอำนวยความสะดวก และการจัดให้มีบริการหลายหลากได้ ต้องอาศัยพนักงานเจ้าหน้าที่จำนวน 26 คน ดังกล่าวด้วยเป็นส่วนใหญ่

เงินค่าใช้จ่ายเป็นเงินเดือน 5.60 ล้านบาท และ 6.44 ล้านบาท ในบัญชีปี 2545 และ 2546 ตามลำดับนั้น หาก สกส. นำสินทรัพย์หรือทุนดำเนินการเฉลี่ย 189.53 ล้านบาทต่อพนักงานหนึ่งคนนั้น ออกให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ 4.50-6.00% ในปี 2546 ก็จะได้รายรับเป็นดอกเบี้ยจำนวน 8.52-11.37 ล้านบาทตามลำดับดอกเบี้ย หรือเฉลี่ยรวมปีละ 9.94 ล้านบาท แม้จะหักค่าใช้จ่ายออกตามในปี อัตราค่าใช้จ่ายที่ปรากฏในงบกำไรขาดทุนทางบัญชี ปี 2546 ร้อยละ 29.00

จากรายรับดอกเบี้ยที่คำนวณไว้ข้างต้น ก็จะเป็นรายรับสุทธิจากดอกเบี้ยรับดังกล่าวเป็นเงิน 6.05 ล้านบาท และ 6.64 ล้านบาท ตามลำดับ ก็ยังเป็นจำนวนเงินมากกว่าค่าใช้จ่ายเงินเดือนพนักงานที่ปรากฏในงบกำไรขาดทุนของ สกส. ปี 2546

(2) ในด้านสินทรัพย์ ระหว่างเวลา 5 ปี (2542-2546) สกส. มีสินทรัพย์เฉลี่ย 4,043.82 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นหนี้สิน 2,110.14 ล้านบาท หรือร้อยละ 52.18 และเป็นทุนของสหกรณ์ 1,933.68 ล้านบาท หรือร้อยละ 47.82 อย่างไรก็ตามในคาบเวลา 5 ปี ดังกล่าวนี้อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของ สกส. มีแนวโน้มลดลงทุกปี กล่าวคือ ทุนของสหกรณ์มีอัตราเพิ่มมากขึ้นมากกว่าหนี้สินทุกปี

ในการบริหารสินทรัพย์นั้น สหกรณ์ออมทรัพย์จะใช้เงินค่าหุ้นและเงินรับฝากของสมาชิก รวมทั้งเงินทุนสำรองของสหกรณ์ร่วมกันแบ่งเงินให้สินเชื่อหรือให้กู้ยืม ไม่อาศัยแต่เงินรับฝากเป็นเกณฑ์วัดศักยภาพ เพราะสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่สามารถรับเงินฝากจากประชาชนทั่วไป แต่รับเงินฝากได้เฉพาะจากสมาชิกของตนและจากสหกรณ์อื่นตามที่กฎหมายสหกรณ์กำหนดเท่านั้น การวัดศักยภาพโดยอาศัยเงินรับฝากจากประชาชนทั่วไปเป็นเงินให้สินเชื่อมากหรือน้อยเพียงใด เป็นเกณฑ์วัดว่าดีหรือมันคงนั้นเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับธนาคารพาณิชย์ทั่วไปไม่ใช่สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งตั้งขึ้นโดยกฎหมายสหกรณ์

(3) ในด้านกฎหมาย คำว่ากฎหมายในการศึกษานี้ หมายรวมทั้ง กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ กฎระเบียบที่ออกโดยราชการที่มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ข้อบังคับของสหกรณ์ และระเบียบต่างๆ ของสหกรณ์ ในการสรุปเกี่ยวกับกฎหมายที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของโครงสร้างองค์การของ สกส. เรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องไปกระทบกับข้อสรุปด้านสินทรัพย์ คือ เรื่อง “ระเบียบการถือหุ้นตามอัตราส่วนของเงินได้รายเดือนของสมาชิก” (ดูจากเอกสารในภาคผนวก) ระเบียบดังกล่าวนี้ได้กำหนดอัตราส่วนของเงินได้รายเดือนของสมาชิก ที่ต้องส่งเป็นค่าหุ้นในแต่ละเดือนไว้ต่ำมาก คือ เพียงร้อยละ 0.40-0.52 ของรายได้ระดับต่ำไปหาสูง มาตรการนี้ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนเงินกู้ (รวมระยะสั้นและระยะยาว) ต่อจำนวนเงินค่าหุ้นและเงินฝากของสมาชิกที่รวมเรียกว่า “เงินออม” ใน สกส. สูงขึ้น กล่าวคือ จำนวนเงินให้กู้หรือให้สินเชื่อมากกว่าจำนวนเงินออม 3.80% ในปี 2546 (ดูตาราง 1 ในบทที่ 1)

สรุปด้านธุรกิจ

ธุรกิจด้านพัฒนาการออมของสมาชิก สกส. อาจสรุปเป็น 3 ธุรกิจคือ (1) ธุรกิจพัฒนาการออมโดยให้สมาชิกทุกคนถือหุ้นเป็นรายเดือนโดยฐานอัตราส่วนของเงินเดือน (2) ธุรกิจพัฒนาการออมโดยส่งเสริมให้สมาชิกรนำเงินออมมาฝากและ (3) ธุรกิจการพัฒนาการออมโดยให้สินเชื่อหรือเงินกู้แก่สมาชิกไปลงทุนเพิ่มทรัพย์หรือใช้จ่ายที่จำเป็นและให้ผ่อนชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยตามเวลาที่กำหนด ธุรกิจทั้ง 3 ประเภทนี้ สกส. ได้วางระเบียบไว้สำหรับแต่ละธุรกิจเพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิก แก่กรรมการ และแก่พนักงานที่เกี่ยวข้อง

และโดยที่ สกส. เป็นองค์การตลาดรูปแบบพิเศษส่วนบุคคล ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกไว้เท่านั้น คือเป็นเขตเศรษฐกิจและสังคมพิเศษสำหรับสมาชิกตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ปัจจุบัน (พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542) สกส. จึงแบ่งกิจการตลาดภายในองค์การของตนเป็น 2 ตลาด คือ (ก) ตลาดปัจจัยการผลิต (factors market) สำหรับจัดหาหรือซื้อเงินออมในรูปค่าหุ้นและให้ผลตอบแทนเป็นเงินปันผลตามหุ้นจากเงินส่วนเกินสุทธิประจำปี (กำไรสุทธิประจำปี) หรือสำหรับจัดหาหรือซื้อเงินออมในรูปเงินฝากและให้ประโยชน์ตอบแทนเป็นดอกเบี้ยเงินฝากตามประเภทของเงินฝาก และ (ข) ตลาดผลผลิต (products market) สำหรับจัดจำหน่ายเงินออมที่รวบรวมได้แล้ว ให้สินเชื่อหรือเงินกู้แก่สมาชิกไปลงทุน เพิ่มทรัพย์สินหรือใช้จ่ายบริโภคอุปโภคที่จำเป็น โดยคิดดอกเบี้ยเงิน (ราคาขายเงินออม) ตามประเภทของเงินกู้

ผลการพัฒนาการออมของสมาชิกในธุรกิจ 3 ประเภทดังกล่าวในคาบเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2542-2545) สรุปได้ดังนี้

(ก) ธุรกิจการซื้อหรือจัดหาสินค้า (เงินออม) มาจำหน่าย

การออมโดยถือหุ้น : เงินออมของสมาชิกในรูปหุ้น เพิ่มจาก 1,213.35 ล้านบาท ในปี 2542 เป็น 2,175.22 ล้านบาทในปี 2546 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 78.94 อนึ่งเงินออมในรูปหุ้นของสมาชิกเฉลี่ย 5 ปี (พ.ศ. 2542-2546) 1,650.79 ล้านบาท มีแนวโน้มเฉลี่ยต่อปี 136.05 จากปีฐาน (2542 = 100)

การออมเป็นเงินฝาก : เงินออมของสมาชิกในรูปเงินฝาก เพิ่มจาก 1,888.92 ล้านบาท ในปี 2542 เป็น 1,946.57 ล้านบาทในปี 2546 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.05 อนึ่งเงินออมในรูปเงินฝากของสมาชิกเฉลี่ย 5 ปี (พ.ศ. 2542-2545) 1,961.10 ล้านบาทต่อปี มีแนวโน้มเฉลี่ย 103.82 จากปีฐาน (2542=100)

(ข) ธุรกิจการจัดจำหน่ายเงินออมให้สมาชิกผู้ไปลงทุนเพิ่มทรัพย์สินและใช้จ่ายตามความจำเป็น

เงินให้กู้ระยะสั้น : เงินให้สมาชิกกู้ระยะสั้นเพิ่มจาก 469.31 ล้านบาทในปี 2542 เป็น 642.89 ล้านบาท ในปี 2546 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.98 อนึ่ง เงินกู้ระยะสั้นของสมาชิก เฉลี่ย 5 ปี 561.42 ล้านบาท และมีแนวโน้มเฉลี่ย 5 ปี 119.63 ล้านบาท จากปีฐาน (2542 = 100)

เงินให้กู้ระยะยาว : เงินให้สมาชิกกู้ระยะยาวเพิ่มจาก 2.282.23 ล้านบาทในปี 2542 เป็น 3,629.75 ล้านบาท ในปี 2546 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 59.04 อนึ่ง เงินกู้ระยะยาวของสมาชิก เฉลี่ย 5 ปี 2,652.53 ล้านบาทต่อปี และมีแนวโน้มเฉลี่ย 5 ปี 116.22 ล้านบาท จากปีฐาน (2542 = 100)

ในปี 2546 สมาชิกมีหุ้นเฉลี่ย 165,036 บาท และมีเงินฝากเฉลี่ย 147,960 บาท รวมกันเป็น 312,996 บาท สมาชิกมีเงินกู้ระยะสั้นเฉลี่ย 48,867 บาท เงินกู้ระยะยาวเฉลี่ย 275,900 บาท รวมเฉลี่ยต่อคน 324,767 บาท ดังนั้นอัตราส่วนหนี้สินของสมาชิกหนึ่งคนต่อเงินออมของสมาชิกหนึ่งคน เท่ากับ 103.76 หรือ มีหนี้สินมากกว่าเงินออมเพียง 3.76% เท่านั้น

สรุปด้านผลการสำรวจข้อมูลจากสมาชิก

สรุปผลการศึกษา จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่ทำงานอยู่ในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ณ สำนักงานใหญ่ นางเลิ้ง จากการสุ่มตัวอย่างเห็นได้ว่า มีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เนื่องจากว่า ภายในสำนักงานใหญ่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีพนักงานที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่เพศชายเป็นตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจและส่งเสริมธุรกิจ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ต้องทำงานประจำที่ สนจ. และสาขา โดยมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 รองลงมาคือ ช่วง 41-50 ปี และสาเหตุสมาชิกสหกรณ์ในช่วงอายุ 21-30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด เนื่องจากว่า เป็นพนักงานที่เริ่มทำงานไม่นาน และโดยส่วนใหญ่พนักงานที่เข้าใหม่จะต้องประจำสาขา ในช่วงอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด เนื่องจากว่าสมาชิกมีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ หรือเขตปริมณฑล จึงขอจะย้ายเข้ามาทำงานในสำนักงานใหญ่ สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีครอบครัวและสมรสแล้ว ซึ่งตรงกับช่วงของอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี เป็นช่วงของอายุที่ต้องมีครอบครัว และครอบครัวที่สมรสแล้วมักมีบุตรจำนวน 2 คน การศึกษาจบระดับปริญญาตรีมากที่สุด เนื่องจากว่าระดับปริญญาตรีเป็นวุฒิการศึกษาที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในปัจจุบัน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการรับสมัครพนักงาน

สมาชิกส่วนใหญ่ทำงานที่ ช.ก.ส. เป็นระยะเวลา 11–15 ปี สาเหตุที่ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานที่นานเนื่องจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นสถาบันการเงินและเป็นรัฐวิสาหกิจ มีความมั่นคงในการทำงาน ทั้งตำแหน่งและหน้าที่ และพนักงาน ช.ก.ส. ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์ 6–10 ปี

ข้อมูลการออมทรัพย์ของสมาชิก (ตัวอย่าง 150 คน)

การออมทรัพย์เป็นค่าหุ้นๆ ละ 10.00 บาท อย่างน้อย 2 หุ้น ของสมาชิก ทุกระดับเงินเดือน สมาชิกที่ออมเป็นค่าหุ้นต่ำกว่า 1,000 บาท ร้อยละ 48.00 ระหว่าง 1,000–2,000 บาท ร้อยละ 38.00 และมากกว่า 2,000 บาท ร้อยละ 14.00 โดยมีสมาชิกที่ส่งค่าหุ้นรายเดือนสูงกว่าอัตราที่กำหนดไว้ ร้อยละ 58.00 สมาชิกส่วนใหญ่ใช้บริการประเภทฝากออมทรัพย์ จำนวน 86 คน และฝากออมทรัพย์พิเศษ จำนวน 62 คน โดยส่วนใหญ่จะมีความถี่ในการฝากเงินกับสหกรณ์ คือแล้วแต่ความสะดวกของสมาชิก จำนวน 78 คน นอกจากสหกรณ์แล้ว ธนาคารพาณิชย์เป็นสถานที่ที่สมาชิกมีฝากเงินมากที่สุด จำนวน 123 คน และลงทุนในตราสารหนี้ จำนวน 87 คน

การออมของสมาชิกที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ที่ดิน จำนวน 17 คน ชื้อบ้าน จำนวน 22 คน บ้านพร้อมที่ดิน จำนวน 28 คน และซ่อมแซมบ้าน 30 คน ที่เป็นสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ รถยนต์ จำนวน 59 คน และรถจักรยานยนต์ จำนวน 17 คน

การออมเงินของสมาชิกเพื่อการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน และระดับปริญญาโท จำนวน 9 คน และการศึกษาของบุตร ในระดับประถมศึกษา จำนวน 5 คน

สมาชิกใช้บริการเงินกู้ ประเภทเงินกู้สามัญมากที่สุด จำนวน 89 คน เงินกู้ฉุกเฉิน จำนวน 60 คน และเงินกู้พิเศษ จำนวน 27 คน ส่วนใหญ่สมาชิกมาใช้บริการกับสหกรณ์ เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยดี จำนวน 113 คน และเป็นสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ จำนวน 118 คน และบางส่วนที่ไม่ค่อยใช้บริการของสหกรณ์เนื่องจากว่า สหกรณ์ไม่มีความหลากหลายในการบริการ จำนวน 89 คน ส่วนใหญ่สมาชิกทราบข่าวสารของสหกรณ์ในเอกสารเผยแพร่ จำนวน 75 คน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากว่าอัตราต่ำเกินไป จำนวน 64 คน และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงเกินไป จำนวน 62 คน

ข้อเสนอแนะด้านองค์การ

1. ด้านบุคลากร

(1) สมาชิกของ สกส. ในปี 2546 มีจำนวน 13,156 คน มีเงินค่าหุ้นและเงินฝากรวมกันโดยเฉลี่ย 312,996 บาท มีหนี้สินระยะสั้นและระยะยาวรวมกันเฉลี่ยต่อสมาชิก จำนวน 324,767 บาท สมาชิกแต่ละคนมีหนี้สินมากกว่าเงินออมค่าหุ้นและเงินฝากอยู่เพียง 3.76% เท่านั้น หาก สกส. แก้ไขระเบียบการถือหุ้นตามอัตราส่วนของเงินได้รายเดือนของสมาชิกระหว่าง 1-2% แทนที่ใช้อยู่ระหว่าง 0.40-0.52% ก็จะได้เงินออมในรูปการถือหุ้นมากขึ้นระหว่าง 2.5 เท่าตัวถึง 3.8 เท่าตัว

เงินออมที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว ควรส่งเสริมให้สมาชิกนำไปใช้เพิ่มทรัพย์สินในรูป อสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์นั้นควรเป็นที่อยู่อาศัยรูปแบบต่าง ๆ เช่น ช.ก.ส.นิเวศอาคารชุด สกส. เป็นต้น ตั้งอยู่ในท้องที่ที่เหมาะสมในกรุงเทพฯ หรือจังหวัดบริเวณ กรุงเทพฯ เช่น นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม ปทุมธานี เป็นต้น โดยการศึกษา สำรวจและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ก่อนลงทุนทำที่อยู่อาศัยรูปแบบต่าง ๆ จำหน่ายแก่สมาชิกและสมาชิก สมทบ

(2) พนักงานลูกจ้างของ สกส. ในปี 2546 มีจำนวน 26 คน ให้บริการสมาชิกเฉลี่ย 506 คนต่อพนักงานหนึ่งคน ร่วมบริการรับผิดชอบสินทรัพย์ 189.53 ล้านบาทต่อพนักงานหนึ่งคน มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อพนักงานเดือนละ 17,955 บาท หรือปีละ 215,457 บาท ค่าใช้จ่ายของ สกส. ในงบกำไรขาดทุนเป็นเงินเดือนของพนักงานลูกจ้างเพียงร้อยละ 2.14 เท่านั้น สกส. ควรศึกษาปรับปรุง ส่วนงานและภาระงานแต่ละตำแหน่งงานของพนักงานลูกจ้างใน สกส. เพิ่มจำนวนพนักงานลูกจ้างให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อรับภาระงานที่จะเพิ่มขึ้น ตามข้อเสนอแนะ 1(1) ข้างต้น

2. ด้านสินทรัพย์

สินทรัพย์ซึ่งประกอบด้วยหนี้สินและทุนของสหกรณ์นั้น เฉลี่ย 5 ปี (2542-2546) เป็นเงิน 4,043,82 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นหนี้สินร้อยละ 52.18 และเป็นทุนของสหกรณ์ร้อยละ 47.82 หากแก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบการถือหุ้นตามอัตราส่วนของเงินได้รายเดือนของสมาชิกดังกล่าวใน 1(1) ข้างต้นแล้ว ทุนของสหกรณ์จะเพิ่มขึ้น 2.5-3.8 เท่าตัว ทุนของสหกรณ์ก็จะเท่าหรือมากกว่าหนี้สิน

3. ด้านกฎหมาย

(1) ข้อเสนอแนะให้แก้ไขระเบียบการถือหุ้นตามอัตราส่วนของเงินได้ รายเดือนของสมาชิกดังที่แนะนำแล้วใน 1(1)

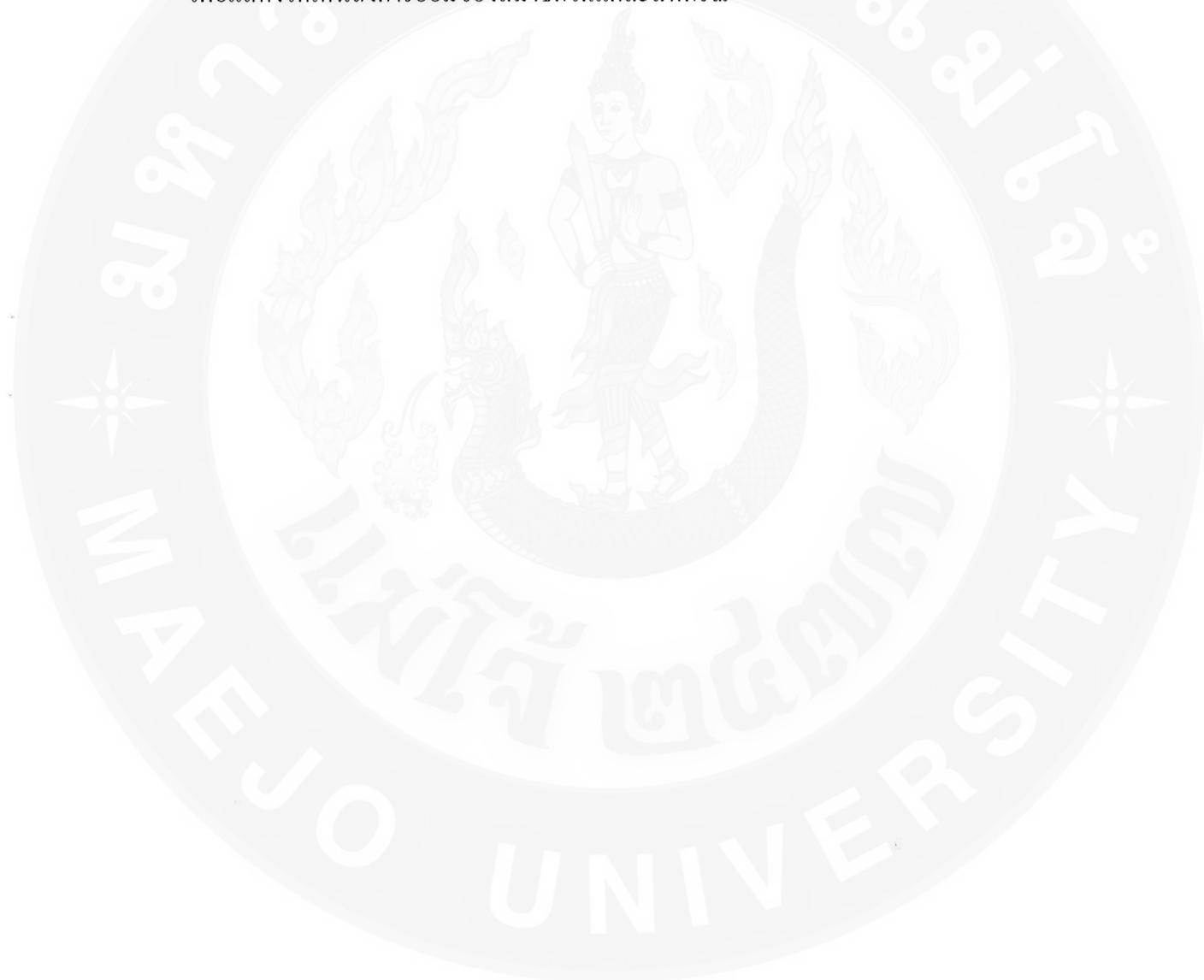
(2) อนึ่ง หาก สกส. จะดำเนินโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยรูปแบบ สกส.นิเวศน์หรือ อาคารชุด สกส. 1+2 ... เพราะมีความเป็นไปได้สูงในการลงทุนเพื่อจัดหาที่อยู่อาศัยดังกล่าว สกส. ก็ จำเป็นที่จะต้องกำหนดระเบียบขึ้นใช้เกี่ยวกับแต่ละ โครงการของรูปแบบที่อยู่อาศัย ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะด้านธุรกิจ

1. เพื่อพัฒนาการออมทรัพย์ของสมาชิกให้เป็นรูปธรรม สกส. ควรส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์โดยเป็นหนี้เพื่อเพิ่มทรัพย์สิน เป็นเงินกู้ผ่อนส่งระยะยาวสำหรับการนำเงินกู้ไปใช้ลงทุนเพื่อสร้างทรัพย์สินคือ ที่อยู่อาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วใน 1(2) หรือลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่จำเป็นต้องใช้ในการประกอบการทำงานในหน้าที่ เช่น รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ เป็นต้น ดังที่สรุปด้านองค์การที่เกี่ยวกับบุคคลในองค์การ คือ สมาชิก
2. สหกรณ์ควรเพิ่มการบริการให้มากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกให้กับสมาชิกสหกรณ์ ในการนำเงินมาฝาก มีการประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวให้สมาชิกทราบเป็นรายเดือน หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของสหกรณ์ และสหกรณ์ควรเปิดโอกาสให้มีสมาชิกสมทบ เช่น สามเณร/ภรรยาของสมาชิกสหกรณ์ สหกรณ์ควรนำรูปแบบของธนาคารพาณิชย์มาใช้หรือประยุกต์ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ทันสมัย
3. สหกรณ์ควรมีแผนในการส่งเสริมการออม และจัดกิจกรรมส่งเสริมการออม เช่น แจกเอกสารเผยแพร่เชิญชวน มีการแจกรางวัลผู้ฝากเงิน จัดสัปดาห์ออมทรัพย์ประจำปี อำนวยความสะดวกแก่สมาชิก โดยการหักเงินฝาก ณ ที่จ่ายเงินเดือน มีการบริการในรูปของบัตรออมทรัพย์
4. แผนการระดมเงินฝาก กรณีที่สมาชิกไม่มีเงินฝากพอที่จะฝาก สหกรณ์ควรให้การสนับสนุนให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนที่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น สำหรับสมาชิกที่อยู่ห่างไกลจากสหกรณ์ สหกรณ์ควรวางแผนในการให้บริการสมาชิกในหน่วยอำเภอ หรือสาขาต่าง ๆ ที่อยู่ไกล เช่น จัดพนักงานสหกรณ์ออกบริการรับฝากเงินหรือถอนเงินเป็นหน่วยบริการเคลื่อนที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานประจำต่างจังหวัด เพื่อเปรียบเทียบผลการออมของสมาชิกสหกรณ์ที่อยู่ในสำนักงานใหญ่กับสมาชิกสหกรณ์ที่อยู่ต่างจังหวัด
2. ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจที่มีขนาดธุรกิจเดียวกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการออมของสมาชิกในแต่ละสหกรณ์

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2546ก. รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ทุกระดับ
ประจำปี 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. 2546ข. รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์
ประจำปี 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. 2547. รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์
ประจำปี 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2518. การบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ พ.ศ. 2518. กรุงเทพฯ: กรม
ส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2529. การสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สันนิบาตสหกรณ์
แห่งประเทศไทย.
- _____. 2542ก. สถิติสหกรณ์ในประเทศไทย ณ วันที่ 1 มกราคม 2542. กรุงเทพฯ: กอง
แผนงานกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- _____. 2542ข. คู่มือการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด. 2524. สหกรณ์เครดิตยูเนียน. กรุงเทพฯ:
วีรกรรม.
- ณรงค์ มฤคทัต. 2516. การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, ชาญฤทธิ์ วังสว่าง และนิตา ชูอนันต์. 2531. กฎหมายเบื้องต้นทาง
ธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นริศ ชัยสูตร. 2527. “การศึกษาและการออมทรัพย์”. วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์. 2, 2
(มิถุนายน): 51-68.
- เบญจวรรณ โตนวล. 2522. แบบจำลองพฤติกรรมในการบริโภคและการออมของเกษตรกรในบาง
ภาคของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประคอง วรรณสูตร. 2531. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ปทุมธานี: หนังสือ ดร.ศรีสง่า.
- พิมลวรรณ ภโรวาท. 2524. “การประมาณค่าความโน้มเอียงในการออมหน่วยสุดท้าย”. รายงาน
เศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย. 21, 3 (มีนาคม): 9-10.
- วิวัฒน์ เมฆอรุณ. 2526. สหกรณ์รูปอื่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสุวรรณ.

- สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด. 2527. คู่มือการจัดตั้งสหกรณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2542. ข้อบังคับของสหกรณ์
ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
_____. 2546. รายงานกิจการประจำปี 2542-2546. กรุงเทพฯ: ดอกเบี๋ย.
- สุชาติ กิรกุล และประภาศรี กล่อมมานพ. 2526. “การออมครัวเรือน”. รายงานเศรษฐกิจราย
เดือนธนาคารแห่งประเทศไทย. 23, 9 (กันยายน): 10-11.
- สุพัตรา สุภาพ. 2520. สังคมและวัฒนธรรมไทย คำนิยม ครอบครั้ว ศาสนา ประเพณี. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- สุริยะ เจียมประชานรากร. 2526. ปัจจัยในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ จำกัด. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โสภณ โรจน์ธำรง. 2528. พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรียาชา เจริญพานิช และจรินทร์ นิมกุล. 2531. เอกสารสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ
กฎหมายทั่วไป หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อัมพร วัฒนาพานิช. 2521. การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย
พ.ศ. 2507-2516. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตารางแสดงข้อมูลรายละเอียด

ตาราง 1 แสดงบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด ปี 2542 - 2546

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546
<u>หนี้สินและทุนสหกรณ์</u>					
<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>					
ตั๋วสัญญาใช้เงิน	-	-	-	225,000,000.00	470,000,000.00
เงินรับฝาก	1,888,922,391.10	1,967,670,199.08	2,078,035,972.06	1,924,289,616.25	1,946,568,306.63
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	2,768,011.63	2,784,702.23	2,545,885.05	3,487,099.82	4,993,014.95
รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,891,690,402.73	1,970,454,901.31	1,080,581,857.11	2,152,776,716.07	2,421,561,321.58
<u>หนี้สินอื่น</u>	5,213,800.00	5,858,995.00	6,563,755.00	7,515,390.00	8,484,165.000
รวมหนี้สิน	1,896,904,202.73	1,976,313,896.31	2,087,145,612.11	2,160,292,106.07	2,430,045,486.58
<u>ทุนของสหกรณ์</u>					
ทุนเรือนหุ้น(มูลค่าหุ้นละ 10.00บาท)					
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่า	1,213,352,620.00	1,437,240,290.00	1,634,687,340.00	1,797,456,470.00	2,171,222,070.00
ทุนสำรอง	95,528,966.17	112,754,174.44	127,526,061.49	141,800,203.28	157,096,079.56
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบ และอื่นๆ	2,771,176.26	3,554,269.46	3,701,984.12	2,973,368.73	3,722,223.57
กำไรสุทธิประจำปี	157,960,055.76	143,832,527.60	142,741,417.91	152,706,762.77	165,760,680.61
รวมทุนของสหกรณ์	1,469,612,818.19	1,697,381,261.50	1,908,656,803.52	2,094,936,804.78	2,497,801,053.74
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	3,366,517,020.92	3,673,695,157.81	3,995,802,415.63	4,255,228,901.85	4,927,846,540.32

ตาราง 2 แสดงงบกำไรขาดทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด ปี 2542 – 2546

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546
รายได้					
ดอกเบี้ยรับ	246,698,828.66	216,456,378.09	192,485,550.01	195,281,504.15	211,214,061.45
รายได้อื่น	52,520,778.32	42,197,084.95	37,197,554.79	33,390,755.38	21,388,007.95
รวมรายได้	299,219,606.98	258,653,463.04	229,683,104.80	228,672,259.53	232,602,069.40
ค่าใช้จ่าย					
ดอกเบี้ยจ่าย	125,219,510.15	98,945,049.29	78,294,310.01	64,415,259.40	53,613,512.46
เงินเดือน	4,099,612.55	4,520,978.67	4,683,432.26	5,033,407.94	5,601,883.26
เบี้ยประชุมกรรมการ	77,050.00	149,000.00	167,100.00	191,950.00	184,150.00
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	56,451.50	40,629.00	52,254.50	88,847.00	108,854.00
ค่ารับรอง	151,955.50	136,641.47	113,875.50	114,927.95	187,175.00
บำเหน็จพนักงาน	650,290.00	645,195.00	704,760.00	824,430.00	1,054,130.00
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	266,028.09	249,479.85	338,319.80	361,762.07	426,964.90
เงินช่วยเหลือบุตร	2,750.00	3,700.00	4,450.00	4,200.00	4,200.00
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	45,130.00	83,562.00	79,831.00	93,354.00	130,398.00
เงินสมทบกองทุนทดแทน	1,405.95	1,819.26	2,087.66	1,980.00	1,980.00
ค่าล่วงเวลา	112,951.00	32,784.00	39,291.00	74,322.00	72,862.00

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546
เงินช่วยเหลือการศึกษานูตร	16,698.00	20,530.00	24,725.00	6,900.00	-
ค่าตรวจสอบบัญชีประจำปี	120,000.00	120,000.00	120,000.00	120,000.00	120,000.00
ค่าตรวจสอบกิจการภายใน	80,000.00	80,000.00	80,000.00	80,000.00	80,000.00
ค่าเช่าสำนักงาน	507,000.00	268,000.00	318,176.57	231,098.05	218,172.58
ค่าน้ำประปา	4,969.48	128.05	-	-	-
ค่าไฟฟ้า	47,926.75	104,865.15	1,024.76	-	-
ค่าใช้จ่ายตัดจ่าย	184,230.66	124,900.00	501,187.50	211,494.38	438,200.00
เครื่องใช้สำนักงานตัดจ่าย	2,889.00	-	-	2,354.00	8,353.60
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม	77,111.00	261,874.25	64,082.25	141,025.00	122,820.38
ค่าอากรแสตมป์	1,170.00	1,955.00	1,184.00	1,045.00	1,510.00
ขาดทุนจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	-	52,503.67	-	-	-
ค่าบริการจัดเก็บเอกสาร	-	34,889.21	43,564.70	37,918.83	44,018.50
ค่าบริการโอนเงิน	281,641.60	266,915.37	271,908.12	311,366.10	320,102.00
ค่าซ่อมแซมทรัพย์สิน	4,479.00	26,362.95	41,539.45	50,139.30	6,500.00
ค่ารักษาพยาบาล	88,591.00	160,054.50	163,406.55	99,618.97	108,271.94
ค่าเบี้ยประกัน	23,574.66	7,217.33	6,990.98	6,969.42	6,969.42
ค่าโทรศัพท์	190,140.11	83,271.68	86,483.88	80,527.14	92,090.90

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546
ค่าเช่าคู่มือโทรศัพท์	35,490.00	4,438.36	-	-	-
ค่าไปรษณีย์-โทรเลข	263,011.00	253,976.00	319,570.00	344,060.00	344,886.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุมใหญ่	78,618.10	69,979.20	70,696.50	133,254.00	139,149.25
ค่าตอบแทน	672,080.00	634,000.00	731,580.00	812,780.00	1,415,630.00
ค่าบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์	434,569.17	496,850.41	490,852.85	371,558.66	93,336.72
ค่าปรับปรุงโปรแกรมคอมพิวเตอร์	18,446.80	10,700.00	-	10,700.00	-
ค่าใช้จ่ายประชาสัมพันธ์	78,684.50	46,033.00	42,260.00	41,591.80	28,543.50
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี	144,656.19	194,999.50	90,315.54	217,060.05	63,298.00
ค่าโรเนียว-ถ่ายเอกสาร	199,529.00	117,761.85	158,334.00	272,797.82	201,161.16
หนี้สงสัยจะสูญ	5,783,971.90	5,353,020.32	(1,869,365.40)	763,413.29	985,564.92
หนี้สูญ	-	-	-	1,313.90	1,648.85
ค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์	1,059,695.67	1,052,860.42	574,207.84	281,590.81	488,298.20
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	177,242.89	164,010.68	128,250.07	158,479.88	126,753.25
รวมค่าใช้จ่าย	141,259,551.22	114,820,935.44	86,941,686.89	75,993,496.76	66,841,388.79
กำไรก่อนข้อผิดพลาดจากปี 2538				152,678,762.77	
บวก ข้อผิดพลาดจากปี 2538	-	-	-	28,000.00	-
กำไรสุทธิ	157,960,055.76	143,832,527.60	142,741,417.91	152,706,762.77	165,760,680.61

ตาราง 3 แสดงอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากและเงินให้กู้

ประเภทเงินรับฝากและเงินให้กู้	2 มิ.ย.	1 ส.ค.	5 พ.ย.	28 ม.ค.	1 มี.ค.	16 มิ.ย.	28 ก.ค.	9 ต.ค.	16 ก.พ.	19 พ.ย.	28 ธ.ค.	4 พ.ย.	4 มี.ค.	4 ก.ค.
	42	42	42	43	43	43	43	43	44	44	44	45	46	46
เงินรับฝาก														
เงินฝากออมทรัพย์	4.50%	4.25%	4.00%	3.75%	3.50%	3.00%	3.00%	2.50%	2.50%	2.50%	2.25%	2.00%	2.00%	1.50%
เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ														
ต่ำกว่า 1,000,000 บาท	5.25%	4.75%	4.50%	4.25%	4.00%	3.75%	3.50%	3.50%	3.00%	3.00%	2.75%	2.50%	2.50%	2.25%
1,000,000 – 5,000,000	5.25%	5.25%	5.00%	4.75%	4.50%	4.25%	4.00%	3.75%	3.25%	3.00%	2.75%	2.75%	2.50%	2.25%
5,000,000 – 10,000,000	5.25%	5.25%	5.00%	4.75%	4.50%	4.25%	4.00%	3.75%	3.25%	3.00%	2.75%	2.75%	2.50%	2.25%
10,000,000 – 15,000,000	6.25%	5.75%	5.50%	5.25%	5.00%	4.75%	4.50%	4.00%	3.50%	3.25%	3.00%	3.00%	2.75%	2.25%
มากกว่า 15,000,000 บาท	6.25%	5.75%	5.50%	5.25%	5.00%	4.75%	4.50%	4.00%	3.50%	3.25%	3.00%	3.00%	2.75%	2.25%
เงินฝากเกษียณเกษมสุข														
ต่ำกว่า 1,000,000 บาท	7.25%	6.75%	6.50%	6.25%	6.00%	5.75%	5.50%	5.50%	5.00%	4.50%	4.00%	3.75%	3.50%	3.00%
มากกว่า 1,000,000 บาท	7.25%	6.75%	6.50%	6.25%	6.00%	5.75%	5.50%	5.50%	5.00%	4.50%	4.00%	3.75%	3.50%	3.00%
เงินฝากประจำ 3 เดือน 6 เดือน 12 เดือน														
ต่ำกว่า 1,000,000 บาท	6.50%	5.75%	5.25%	5.00%	4.75%	4.50%	4.25%	4.00%	3.50%	3.50%	3.25%	3.00%	3.00%	2.50%
มากกว่า 1,000,000 บาท	6.50%	5.75%	5.25%	5.00%	4.75%	4.50%	4.25%	4.00%	3.50%	3.50%	3.25%	3.00%	3.00%	2.50%
เงินให้กู้														
เงินกู้อัตราปกติ	10.00%	9.00%	8.50%	8.25%	7.75%	7.50%	7.25%	7.00%	6.75%	6.75%	6.50%	6.25%	6.00%	4.25%
เงินกู้อัตราพิเศษ	-	-	7.00%	7.00%	6.25%	6.00%	5.75%	5.50%	5.25%	5.25%	5.00%	4.75%	4.50%	4.25%

ตาราง 4 แสดงอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด

ประเภทอัตราส่วน	เกณฑ์มาตรฐานส.ขนาดใหญ่*	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2546
1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.33 เท่า	0.57 เท่า	0.71 เท่า	0.08 เท่า	0.58 เท่า	0.45 เท่า
2. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	0.87 เท่า	1.29 เท่า	1.16 เท่า	1.09 เท่า	1.03 เท่า	0.97 เท่า
3. อัตราส่วนลูกหนี้ต่อส่วนทุน	1.63 เท่า	2.27 เท่า	2.11 เท่า	1.76 เท่า	1.61 เท่า	1.71 เท่า
4. อัตราส่วนร้อยละของรายได้ต่อทรัพย์สินทั้งสิ้น	8.36 %	8.89 %	7.04%	5.75%	5.37%	4.72%
5. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	5.31%	4.69%	3.92%	3.57%	3.59%	3.36%
6. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน	10.04%	13.02%	10.01%	8.73%	8.49%	7.63%
7. อัตราค่าใช้จ่าย	36.51%	47.21%	44.39%	37.85%	33.23%	28.74%
8. อัตรากำไรสุทธิ	63.49%	52.79%	55.61%	62.15%	66.77%	71.26%

ตาราง 5 การถือหุ้นตามอัตราส่วนของเงินได้รายเดือนของสมาชิก สกส.

รายได้เงินเดือน			การถือหุ้นรายเดือน (หุ้นละ 10 บาท)		
ไม่เกิน			5,000	20	0.40%
เกินกว่า	5,000	ถึง	6,000	30	
”	6,000	”	7,000	35	
”	7,000	”	8,000	40	
”	8,000	”	9,000	45	
”	9,000	”	10,000	50	0.50%
”	10,000	”	11,000	55	
”	11,000	”	12,000	60	
”	12,000	”	13,000	65	
”	13,000	”	14,000	70	
”	14,000	”	15,000	75	
”	15,000	”	16,000	80	
”	16,000	”	17,000	85	
”	17,000	”	18,000	90	
”	18,000	”	19,000	95	
”	19,000	”	20,000	100	0.50%
”	20,000	”	21,000	105	
เกินกว่า			21,000	110	0.52%

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	นางดารณี แก้วตะพาน
วัน เดือน ปี เกิด	3 พฤษภาคม 2494
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2530 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ วิชาเอก การจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ บ้านสมเด็จ
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2523 เจ้าหน้าที่การเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร จำกัด พ.ศ. 2540 หัวหน้าการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร จำกัด พ.ศ. 2545 หัวหน้าอำนวยการ สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร จำกัด พ.ศ. 2548 หัวหน้าการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร จำกัด